Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·-

Slovenski dom

Štev. 44. V Ljubljani, četrtek 23. februarja 1939. Leto IV

30 držav z vsega sveta je že priznalo nacionalno Španijo

Burgos, 23. febr.

Nacionalistično zunanje ministrstvo je izdalo poročilo, v katerem pravi, da je španska nacionalistična vlada zdaj — bodisi pravno ali dejansko — priznana po 30 državah, kar predstavlja večino sveta. Nedavno zavzetje Katalonije je takorekoč sprožilo glas novih priznanj v obliki rednih diplomatskih odnošajev. Te dni je treba pričakovati začetka običajnih diplomatskih zvez med nacionalno Španijo ter med Francijo, Anglijo, balkanskimi državami in tistimi južnoameriškimi republikami, ki tega še niso storile. Prihodnji mesec bo Francovo državo priznaval ves svet razen sovjetske Rusije in severne Amerike.

Popolno ali pravno priznanje je nacionalna Španija dobila do zdaj od držav: Guatemale, Salvadorja, Italije, Nemčije, Albanije, Nicarague, Vatikana, Japonske, Mandžurije, Madžarske, Portugalske, Turčije, Uruguaja, Poljske, Estonije, Peruja, Litve, Švice, Irske. Dejansko so priznale nacionalno Španijo države: Jugoslavija, Anglija, Grška, Romunija, Češkoslovaška, Holandija, Bolgarija, Norveška, Danska, Finska, Švedska.

Prva država na svetu, ki je priznala Francovo Španijo pravno in dejansko, torej popolnoma, je bila Guatemala, ki je to storila že 8. novembra 1936, deset dni pred Italijo in Nemčijo. Isti dan kakor Italija in Nemčija je svoje priznanje sporočila tudi srednjeameriška republika Salvador.

Mussolinijevo sporočilo o prostovoljcih v Španiji

Rim, 23. febr. m. Zahvalno brzojavko, ki jo je Mussolini prejel od voditelja nacionalistične Španije, generala Franca, v kateri ta posebno hvali hrabrost italijanskih prostovoljcev v Španiji, je Mussolini porabil za to, da znova zahodnim velesilam izjavi, da bodo italijanski vojaki ostali v Španiji vse dotlej, dokler ne bo nacionalistična vojska dosegla popolne zmage.

Po mnenju dobro poučenih političnih krogov je ta Mussolinijeva izjava razbila v Londonu in Parizu vse nade, da bi se italijanski prostovoljci umaknili iz Španije. Istočasno dobro poučeni rimski krogi zatrjujejo, da se je Mussolinijeva ugotovitev, po kateri bodo italijanski prostovoljci ostali v Španiji do popolne nacionalistične zmage, ne nanaša samo na vojaško zmago, temveč tudi na politično.

Turški zunanji minister v Belgradu

Belgrad, 23. febr. m. Danes popoldne bo s posebnim vlakom prispel v Belgrad jugoslovanski zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković, ki je s svojimi tovariši zunanjimi ministri držav Balkanske zveze sodeloval na konferenci stalnega sveta te Zveze v Bukarešti. *Z našim zunanjim ministrom se bo pripeljal v Belgrad tudi turški zunanji minister Sarad zoglu*, ki bo ostal v jugoslovanski prestolnici še en dan kot gost kraljevske vlade. Predsednik grške vlade in zunanji minister Metaxas se s svojim spremstvom v Belgradu ne bo ustavil, pač pa bo takoj po prihodu na belgrajsko postajo nadaljeval svojo pot proti Solunu.

Zahtevajte povsod naš list!

Politična in gospodarska sloga balkanskih držav

to je sklep, ki ga je sestanek štirih zunanjih ministrov v Bukarešti potrdil in povdaril

Bukarešta, 23. febr. o. Sestanek zunanjih ministrov držav Balkanskega sporazuma v Bukarešti se je končal v popolnem sporazumu. Potrdil je odločno voljo teh držav, da se bodo tudi v bodoče gesla »Balkan balkanskim narodom«. Zavračajo vsak vpliv od zunaj. Ohraniti pa nameravajo vse svoje zveze in prijateljstva izven Balkanskega polotoka in si bodo prizadevale, da zlasti z Nemčijo urede svoje gospodarske odnošaje. Za složno nastopanje vseh balkanskih držav je potrebno sodelovanje Bolgarije. To sodelovanje, ki bo izraženo, kakor upajo, v skorajšnjem pristopu Bolgarije v Balkansko zvezo, naj po eni strani okrepi slogo balkanskih držav in s tem njihovo skupno moč, po drugi strani pa omogoči balkanskim državam, ki tvorijo svojevrstno gospodarsko enoto, skupno nastopanje na evropskih tržiščih. Prav ti gospodarski razlogi so dali pobudo za sklep o pravnem priznanju nacionalne španske države po članicah Balkanske zveze. Tako na kratko označujejo pomen sestanka v Bukarešti poučeni ljudje.

Uradno poročilo, ki je o tem sestanku izšlo včeraj, pravi:

»Stalni svet Balkanskega sporazuma se je sestal v Bukarešti 20., 21. in 22. februarja 1939 pod predsedništvom romunskega zunanjega ministra Gafenca. Grčijo je zastopal predsednik grške vlade in zunanji minister Metaxas, Turčijo Saradzoglu, Jugoslavijo pa dr. Aleksander Cincar-Marković. Člani stalnega sveta Balkanskega sporazuma so preučili sedanji mednarodni položaj ter v podrobnosti izmenjali misli o vprašanjih, ki se tičejo koristi držav Balkanske zveze. Soglasno so ugotovili, da imajo enako naziranje o sedanjem političnem položaju in glede politike, ki jo vodi Balkanski sporazum, globoko vdan idealu miru in mu služi neprestano od svoje ustanovitve. Stalni svet je ponovno potrdil slogo, ki druži članice Balkanskega sporazuma ter poudarja soglasno voljo, da bo nadaljeval z enakimi napori v istem duhu. V tem pogledu je imel stalni svet priliko pozdraviti sporazum, ki je bil sklenjen 31. julija 1938 v Solunu. Ta sporazum priča o krepki volji članic Balkanskega sporazuma, da ne zanemarijo ničesar, kar bi moglo dovesti do sodelovanja in popolnega zaupanja med balkanskimi državami v polni enakopravnosti in absolutnem spoštovanju meja. Stalni svet je odobril sklepe gospodarskega sveta Balkanskega sporazuma, sprejete na zadnjem zasedanju v Carigradu aprila 1938 in izrazil svoje veliko upanje, da bo sedmo zasedanje gospodarskega sveta, v Bukarešti aprila 1939, dovolilo, da se še bolj okrepe gospodarske vezi med državami Balkanskega sporazuma in da se izpopolnijo neposredne prometne zveze med njimi. Prihodnje redno letno zasedanje stalnega sveta bo februarja 1940 v Belgradu.«

Po branju tega poročila so vsi štirje zunanji ministri dali še vsak zase časnikarjem posebno izjavo, v kateri so poudarjali enotnost v politiki vseh štirih držav.

Zbiranje francoskih in italijanskih vojnih sil v severni Afriki

Maršal Badoglio v Tripolisu, posvet francoskih poveljnikov v Alžiru

Alžir, 23. februarja. o. Poveljniki vseh francoskih vojnih sil v severni Afriki so bili včeraj poklicani v Alžir na nenaden vojaški posvet, katerega je vodil alžirski guverner, general Nogues. Posvet je bil sklican zaradi ojačevanja italijanskih oddelkov v Libiji, zlasti vzdolž meje med Libijo in med Tunisom. To ojačevanje je dobilo poseben pomen zadnje dni, kar je dospel v Tripolis načelnik italijanskega generalnega štaba maršal Badoglio. Drugi neposredni povod za ta posvet, na katerem so se razgovarjali o enotnem poveljstvu in sodelovanju vseh vojnih panog na ozemlju francoske severne Afrike, je bila aretacija večjega števila vohunov, pri katerih so našli vnemirljive podatke glede italijanskih načrtov v Afriki.

General Nogues je po sestanku vojaških poveljnikov takoj odletel v Pariz, kjer bo mel razgovore s predsednikom vlade in vojnim ministrom Daladierom. Verjetno je, da bo predsedniku vlade predlagal, naj Francija zaradi italijanskih priprav nemudoma ojači vse posadke v Tunisu. Francija ima zdaj v Tunisu, po večini vzdolž libijske meje, 35.000 mož, Italija pa 60.000, brez ojačenj, ki so dospela tja v zadnjih dnevih.

Francija in Anglija ne stavita Francu več nobenega pogoja

in bosta do konca tedna priznali nacionalno Španijo

Pariz, 23. februarja. o. Poluradno poročajo, da je odposlanec francoske vlade Berard davi odpotoval v Burgos na zaključne razgovore z nacionalističnim zunanjim ministrom, generalom Jordanom. Pred odhodom je izjavil zastopniku »Havasove« poročevalske agencije, da se bodo današnji njegovi razgovori najbrž končali s sporazumom, če ne danes pa jutri. Nato se bo vrnil v Pariz in poročal vladi, ki bo najbrž v soboto uradno priznala špansko nacionalno državo.

Današnje francosko časopisje razlaga to Berardovo izjavo v tem smislu, da bosta Francija in Anglija v enem ali v dveh dneh uradno priznali Francovo Španijo in sicer brez kakih posebnih pogojev, o katerih je bilo govora še pred kratkim. Do tega sklepa je francoska vlada prišla po vtisih, ki jih je dobila iz razgovorov s Francovo vlado in iz Francove spomenice, poslane v Pariz pred dvema dnevoma.

London, 23. februarja. o. Današnje londonsko časopisje poroča, da je treba uradnega priznanja nacionalne Španije po angleški in francoski vladi pričakovati najpozneje v soboto. Franciji in Angliji bo pot do priznanja olajšana s tem, ker bo predsednik španske republike Azana najbrž odstopil, s čimer bo rdeča Španija uradno ostala brez poglavarja, dejansko je že tako in tako.

Pariz, 23. februarja. m. Senator Leon Berard, ki je pred svojim odhodom v nacionalistično Španijo dobil še pismena navodila od predsednika vlade Daladiera in zunanjega ministra Bonneta, je danes odpotoval v Burgos. Pariški diplomatski krogi zatrjujejo, da bo Berard na skorajšnjem sestanku z generalom Jordanom naznačil tudi že ime bodočega francoskega veleposlanika v Burgosu, katerega bo prosil za pristanek. Za ta položaj se imenujeta dve osebi in sicer Cartroux in Malvue.

Isti krogi tudi zatrjujejo, da bo Anglija istočasno priznala nacionalistično Španijo ter bo takoj za tem tudi imenovala svojega veleposlanika v Burgosu. Za to mesto omenjajo lorda Swintona.

Vremensko poročilo

Kranjska gora: —9, sončno, 25 snega, sren.
Rateče-Planica: —7, sončno, 30 snega, sren.
Bohinj-Zlatorog: —5, sončno, 15 snega, sren.
Dom na Komni: —12, sončno, 170 snega, pršič.
Seniorjev dom: —5, delno oblačno, 60 snega, pršič.

Proračunska razprava v finančnem odboru

Odločen nastop slovenskih poslancev za zbol šanje naših železničarjev in našega kmetijstva

Belgrad, 23. febr. m. Skupščinski finančni odbor je snoči po daljši razpravi sprejel proračunski predlog za kmetijsko ministrstvo, prej pa še predlog za prometno ministrstvo. Pri razpravi o proračunu za prometno ministrstvo je od slovenskih poslancev govoril tehtno dr. Lavrič. Predvsem se je odločno zavzel za to, da se mora položaj prometnih uslužbencev na področju Slovenije nujno izboljšati. Svoje zahteve je utemeljil s tem, da je najintenzivnejši promet prav na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva. To se vidi ne samo iz števila potnikov, ki je pri nas mnogo večje kot po drugih železniških progah v državi, pač pa tudi po tem, da so državni dohodki od železnic na tem področju v primeri z drugimi kraji mnogo večji. Železnice na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva so za državo v veliki meri aktivne. Poslanec Lavrič je primerjal dohodke na en kilometer na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva in ugotovil da so znašali ti dohodki leta 1937 pri nas 350.000 din, na belgrajskem področju pa le 148.000 din. Kljub temu pa se potrebe našega področja skrajno zanemarjajo. Uslužbenci so preobremenjeni, ker jih je premalo, na drugi strani pa tudi sedanji vozni park ne zadostuje več. Nujno bi bilo vsaj na glavnih progah zgraditi dvojni tir. To preobremenjenost uslužbenstva je dokazal s številkami, ki jasno kažejo, v koliko so razmere v tem oziru na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva slabše kot pa po drugih krajih v državi. Vse to zelo zgovorno dokazuje tudi dejstvo, da so bili lani ukinjeni vsi redni dopusti železniškega osebja, in sicer — kar v najboljši luči prikazuje naše žalostne razmere na železnicah — zaradi čezmernega dela v vseh panogah železniške službe. Velik nesmisel je dalje tudi to, da se delavcem, ki niso postavljeni po zakonu, reducira delovni čas zaradi varčevanja. Nujno je potrebno, da se število železničarskega osebja zviša najmanj za 30%, nič manj pa tudi, da ti uslužbenci dobe človeku dostojno plačo.

Pri razpravi o proračunu za kmetijsko ministrstvo je govoril slovenski poslanec g. Franc Gabrovšek, ki je poudarjal v glavnem tole: Vodstvo agrarne politike je de facto prešlo iz rok kmetijskega ministrstva. Danes vodi pri nas agrarno politiko minister za trgovino in industrijo ter zunanji minister. Prizad in Zavod za pospeševanje zunanje trgovine dejansko vodita agrarno politiko v naši državi. To na vsak način ni zdravo in bo moral kmetijski minister, če bo hotel v popolni meri storiti svojo dolžnost, skrbeti za to, da agrarna politika pride spet v njegove roke. Gotovo pa drži, da je sedanji proračun za to ministrstvo premajhen. Glede razmer Sloveniji je treba predvsem zavrniti trditve nekaterih govornikov pri razpravi v finančnem odboru, češ da je »Slovenija bogat vrt«. Tega bi bili v resnici veseli vsi. Toda, kdor pozna razmere pri nas v Sloveniji, mora priznati, da temu ni tako. Slovenija je obkoljena od vseh strani in blago ne more nikamor. Slovenija je ob takšnih razmerah, ki vladajo danes, zelo pasivna dežela. Slovenci prosijo in zahtevajo le to, da bi država imela malo več razumevanja za njihove potrebe tudi na polju kmetijstva. V Sloveniji je še 100 ha zemlje, ki bi mogla postati plodna, seveda če bi se izvedla potrebna izboljševalna dela. Zboljšanje tega zemljišča pa je treba izvesti ob podpori vse države v obliki velikih javnih del.

Tudi glede proračuna za zadružništvo je poudaril poslanec g. Gabrovšek, da je premajhen. V oddelku za agrarno politiko je samo en uradnik za zadružništvo, ki pri najboljši volji ne more reševati niti vlog, kaj šele, da bi dal pobudo za kak napredek. Dalje je poslanec Gabrovšek govoril o denarnih zavodih in o kmetijskih kreditih. Pri vsem tem pa ne smemo nikdar pozabiti tudi na naše kreditno zadružništvo. Nujno potrebno je tudi, da se vrši delo pri Privilegirani agrarni banki s prevzemom kmekih dolgov hitro in brez birokratičnega formalizma. Malim zadrugam je treba tudi povrniti stroške, ki so jih imele z oddajo kmečkih dolgov. Svoj govor je končal z željo, da bi v bodoče vlada posvetila večjo pozornost zadružništvu.

Danes dopoldne bo finančni odbor razpravljal o proračunu za vojno ni gradbeno ministrstvo, popoldne pa o proračunu za ministrstvo za gozdove in rudnike. Proračunska razprava v finančnem odboru bo, kakor se zdi, končana v nedeljo. Nato bo v začetku prihodnjega tedna načelna proračunska razprava v plenumu narodne skupščine.

Vesti 23. februarja

Poljski zunanji minister Beck bo v kratkem obiskal Pariz in se sestal s francoskim zunanjim ministrom Bonnetom.

Francija in Perzija sta obnovili diplomatske stike, ki jih je Perzija pretrgala, ker so se francoski humoristični listi norčevali iz perzijskega vladarja.

General Franco je po včerajšnji pomorski paradi imel na križarki »Canarias« nagovor na častnike ter jim poudaril voljo nacionalne vlade, da ustvari iz Španije močno pomorsko državo.

Češkoslovaška želi ostati v sedanjih mejah ter ohraniti svojo neodvisnost in pa dobre odnošaje z Nemčijo. K temu je prisiljena, tisti, ki to njeno politiko obsojajo, naj se zavedajo, da mora Češkoslovaška delati tako zaradi njihovih političnih napak. V tem smislu je včeraj govoril češkoslovaški zunanji minister dr. Chvalkovski.

Angleška vlada je na vsem področju Anglije prepovedala prodajati igralne karte ameriškega izdelka, na katerih sta namesto običajnih figur vpodobljena vojvoda in vojvodinja Windsorska. Vlada je to storila na predlog socialističnega poslanca Daya, ki je zahteval prepoved, češ da Amerikanci s tem žalijo angleško plemstvo in člane kraljeve rodbine.

Družina predsednika španske republike Azana je dospela v Montpelier in si najela stanovanje v veliki vili. Pričakujejo, da bo tja kmalu prišel tudi Azana sam.

Nova madžarska vlada se je včeraj predstavila zbornici. Predsednik vlade Teleky je imel obširen govor, v katerem je poudaril, da bo Madžarska vzdrževala prijateljske zveze z Nemčijo in Italijo ter še izboljšala svoje razmerje do Jugoslavije. V notranji politiki pa bo skušala najprej rešiti judovsko vprašanje, ki je zlasti pereče.

Nova belgijska vlada je danes prisegla. Ker se boje novih bojevniških demonstracij, so vsa važnejša poslopja v Bruselju, med njimi kraljevi dvor, močno zastražili.

Dolg govor o pomenu angleškega oboroževanja je sinoči imel predsednik angleške vlade Chamberlain pred svojimi volivci in navajal vse, kaj je njegova vlada storila za obrambo Anglije.

Ameriški senatni odbor za vojaške zadeve je včeraj soglasno sprejel zakonski načrt o novem kreditu v znesku 350 milijonov dolarjev za letalstvo. Odbor je zvišal število letal, ki je bilo v prvotnem načrtu od 5500 na 6000. Predlog je odbor odstopil plenumu.

V bližini Alžira se je spustil včeraj velik rdeči bombnik s štiričlansko posadko. Letalci so izjavili, da se nočejo več vojskovati. Letalo je bilo zaplenjeno in izročeno francoskim oblastem.

O spopadu med francoskimi in italijanskimi vojaki na meji med Tunisom in Libijo so včeraj poročali nekateri francoski listi. Francoske, kakor italijanske oblasti vse te vesti odločno zanikujejo.

Japonski poslanik v Moskvi Togo je bil včeraj dve uri pri sovjetskem zunanjem ministru Litvinovu. Razpravljala sta o zadnjih sovjetskih napadih na japonske ribiške ladje ob korejski obali. Japonec je Litvinovu zagrozil, da bo Japonska sama poskrbela za varnost ribolova v sibirskih vodah, če nočejo tega storiti Sovjeti.

Japonski konzul v šanghajskem mednarodnem mestu je mestnemu svetu izročil ultimat svoje vlade, da mora takoj prenehati nasilje, ki ga zadnje čase izvajajo Kitajci v mednarodnem predelu, če ne bo Japonska poslala tja svoje oddelke, ki bodo naredili red.

Neznane podmornice na Atlantskem morju

Newyork, 23. februarja. o. Radijske postaje ob ameriški atlantski obali so prejele poročilo z ameriškega parnika »Tulsa«, da je včeraj ob 13 ujel klice na pomoč, ki jih je pošiljala neka neznana ladja iz voda med Azori in Kanarskimi otoki ter ameriško celino. Ladja je sporočila, da jo je zadel torpedo neznane podmornice in da se potaplja. Ladja je bila tedaj kakih tisoč kilometrov od Kanarskih otokov. Parnik ni potem mogel več dobiti zveze z neznano ladjo.

Težka avtomobilska nesreča pri Banjaloki

Banjaloka, 22. febr.

V torek popoldne se je na poti med Banjaloko in Faro pri Kočevju vozil tovorni avtomobil tvrdke Mihelčič iz Delnic polno naložen s smrekovimi hlodi. Ko je vozilo doseglo vrh Colnarskega klanca in se začelo spuščati navzdol, so nenadoma odpovedale zavore. Vsi šoferjevi napori, da bi preprečil nesrečo, so bili zaman. Avtomobil je s povečano brzino drvel naprej, dokler ga ni zasukalo in vrglo proti jarku. Takoj nato se je avtomobil prevrnil. Šofer, ki je do zadnjega ostal v avtomobilu in poskušal vse, da bi brez nesreče izvozil v ravan, je obležal stisnjen v svoji kabini. Na nosilnem delu avtomobila so se peljali še štirje mladi fantje, ki so se pa rešili s skokom iz drvečega vozila. Nesrečo je opazovalo več ljudi, ki so takoj prihiteli v pomoč in zgnetenega šoferja potegnili izpod hlodov. Prav takrat se je pripeljal mimo nek avtomobilist, ki je odhitel obvestit kočevsko rešilno postajo, da je ponesrečenega šoferja odpeljala v bolnišnico na Sušak. Ljudje, ki so bili pri reševanju zraven, pravijo, da je imel ponesrečenec stisnjen prsni koš, torej hude notranje poškodbe. Še preden pa so nesrečnika odpeljali, so ljudje poklicali domačega g. župnika, ki je nezavestnemu podelil sv. poslednje olje.

Popisana nesreča je že tretja v kratkem času na razdalji enega kilometra. Cesta in klanec sta za vsako težje vozilo izredno nevarni zaradi jam in blata. Cesta je v izredno slabem stanju in že dolga leta kriči po popravilu. Naj bi bile nesreče opomin na merodajne oblasti, da bi se tudi naše ceste kdaj spomnili.

Le še par vstopnic je na razpolago za današnjo poslovilno predstavo **SVENGALIJA** v KINO UNIONU ob 21. uri! Kupite takoj vstopnice!

Ljubljana od včeraj do danes

Ljubljana, 23. februarja.

Letošnji februar bo pač odnesel v tekmi za lepo vreme največji rekord v zadnjih 50 letih in tudi več. Danes pišemo že 23. februarski dan. Bilo je samo pred dobrimi desetimi dnevi ponoči nekaj dežja, drugače pa vedno lepo in sončno. Ni čuda, da so sončni žarki privabili iz zemlje že mnogo cvetlic. Po nasadih vidimo lepo poganjati krasne tulpe, narcise, potonike in druge rože. Ptički že žvrgole svoje jutranje pesmice. Zgodaj se je že začel oglašati kos. Jutri je sveti Matija, o katerem pravijo: »Sv. Matija led razbija, če ga ni, ga pa naredi.« Kaj bo letos napravil? Vremenske napovedi so nekam pitijske. Napovedujejo spremembo vremena na slabše. To se godi že več dni. Vremenarji so se pošteno urezali. Kljubovalni sever je še vedno zmagovit in drži mokri jug trdno v šahu.

Pusta so pokopavali

Pepelnica je bila letos mirna in Ljubljana je dopoldne po bučnem nočnem pustovanju izumrla. Ulice so bile zagrnjene v tišino. Nikjer ni bilo živahnejšega prometa. Kakor da bi bil kak čarovniški Svengali vse elegantne avtomobile hipnotiziral in jih spravil v garaže, tako je bilo dopoldne v pogledu avtomobilskega prometa. Elegantni avtomobili, ki druge dneve neprestano švigajo po cestah in ulicah, so bili včeraj redki. Javni promet je bil tako mrtev, ko ob nedeljah, ko se Ljubljana pomakne na hribe in v okolico.

Včerajšnji živilski trg je bil prav tako mrtev. Redki so bili kupci, redke so bile gospodinje, ki so prihajale na živilski trg. Malo je bilo tudi branjevcev in kmetic. Tak trg je navadno ob ponedeljkih. Ljubljanica, o kateri je dejal v svojem mengeškem narečju Janez Trdina, da je »hudičev' grda voda«, se je leno valila proti izlivu, toda lepo zelenkastomodra.

Popoldne je Ljubljana nekoliko oživela. Pustno rajanje je drugače v Ljubljani in na deželi potekalo v veselem tempu, toda nikjer ni bilo kakih pobojev in ekscesov, kakih nesramnosti ali nerednosti. V Ljubljani so na periferiji na več krajih pokopavali pusta. Najoriginalnejši pogreb g. Pustu so priredili bežigrajski železničarji. Tudi tam pri Lizi ob Ižci so pokopavali barjanski fantje pusta.

Veliko zatišje v zastavljalnici

Drugje smo že omenili, kakšno mirno življenje je na pepelnico teklo na sodišču. Pravcato idilično zatišje je zavladalo po dnevih velikih navalov strank v mestni zastavljalnici. Gospodje uradniki so imeli mir. Prav redka sraka se je zatekla v ta, za ljubljanske meščane prekoristni zavod.

Druge predpustne dneve pa je imela zastavljalnica v predpustnem, veselem času. Tja po Poljanski cesti so koračile osebnosti, ki so skrivaj skakljale v rdečo hišo v pritličje na levo. Bil je zadnje čase velikanski naval in uradniki so imeli polno posla. Nekatere dneve je bilo 120, druge dneve do 200 strank. Mnoge stranke so sicer reševale svoje zastavljene stvari, druge so plačevale obresti in podaljševale zastavne roke. Splošno pa je do 150 strank dnevno zastavljalo svoje efekte, dragocenosti in druge, kaj vredne predmete. Brez pretiravanja lahko rečemo, da je prišlo v celem predpustu v zastavljalnico do 5500 strank. Koliko je pač strankam zastavljalnica izplačala? To je za enkrat velika uradna skrivnost! Zviti računarji pravijo, da so v februarju izplačali okoli 250.000 din, cel predpust pa menda nad 700.000 din. Čedne pare!

Razne nesreče in nezgode

Reševalni avto je snoči z glavnega kolodvora odpeljal v bolnišnico dr. Jenčiča, ki si je na Gorenjskem pri smučanju zlomil desno nogo. Do Ljubljane je bil pripeljan z večernim gorenjskim vlakom. Z opoldanskim notranjskim potniškim vlakom so pripeljali v Ljubljano posestnika Antona Škrla iz Cerknice. Padel je tako nesrečno s stola, da si je zlomil desno nogo. Čudna zgodba? Kronist je za enkrat ne more pojasniti. Pravijo, da je stopil na stol, izgubil ravnotežje in padel.

Posestniku Jožetu Lovšinu so se na pepelnico zjutraj splašili konji v Gorenji vasi pri Ribnici. Z voza je padel tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo in izpahnil desno roko. Pripeljan je bil v ljubljansko bolnišnico.

Pri cestni železnici zaposleni ključavničar Andrej Tome, stanujoč v Tovarniški ulici, je pri Kolinski tovarni popravljal električno napeljavo. Padel je z lestve in se močno pobil po glavi. — Posestnikovega sina Janeza Špeha iz Šmarate, občina Stari trg pri Rakeku, je konj brcnil v glavo in mu prebil lobanjo. Prepeljan je bil v ljubljansko bolnišnico. — Pri »Jugobruni« zaposleni tkalki Neži Jagodičevi v Kranju je stroj odrezal desni sredinec. — Pri stavbnem podjetju »Slavec« v Kranju zaposleni zidarski pomočnik Rudolf Šinkovec je padel z odra in se močno poškodoval po glavi. Riziko dela! — Tam v Rudolfovem, čedni vasici na Blokah, sta se na pustni torek nekoliko sporekla dva fanta. Janez Repar je zagrabil za kol in udrihnil ž njim po Andreju Rudolfu tako, da mu je prebil lobanjo. Sedaj je v splošni bolnišnici poškodovani Rudolf na kirurgičnem oddelku. Repar pa je šel v kriminal okrajnega sodišča v Ložu.

Obračun med tihotapci izdal veliko organizirano tihotapsko tolpo

Pred nekaj dnevi se je odigrala v vrstah mariborskih tihotapcev žaloigra, kakor jih navadno beremo v poročilih o gangstrskih obračunavanjih v ameriških velemestih. Med dvema tihopatskima tolpama je prišlo do obračuna, pri katerem je bil znani tihotapec Viljem Rozman nevarno ranjen. Obenem pa je ta spopad opozoril oblasti na tolpo, katere doslej še niso poznali ter so na ta način izsledili tudi njeno skladišče v Zagrebu. Trije tihotapci Jožef Čepe, Ludvik Polajžar in Jožef Babšek so spravil čez mejo iz Nemčije večjo zalogo tihotapskega blaga, katerega so potem z avtomobilom zapeljali v Zagreb. Tam pa so trčili na konkurenčno družbo, ki je imela tudi svoj sedež v Mariboru. To družbo je vodil Viljem Rozman iz Maribora, ki je stanoval na Janževem vrhu v bližini meje. Rozman je izpeljal zadevo tako, da so imenovani trije tihotapci bili ob vse svoje blago, tako da so imeli 12.000 din škode in še oblastem so bili izdani Zaradi tega so obljubili Rozmanu maščevanje. Pred nekaj dnevi so se podali na Janžev vrh, oboroženi z dolgimi noži. Ker Rozmana niso našli doma, so šli k brodu ob Dravi ter so ga tam čakali v zasedi. Tudi to je bilo brez uspeha, pa so potem vnovič v temni noči odšli na njegov dom. Izdali so se za orožnike, nakar so jim domači odprli vrata ter jih spustili v hišo. Takoj so navalili na Rozmana, zahtevali so od njega 5000 din odškodnine, nato pa so mu z noži razrezali obraz. Po tem maščevanju so pobegnili. Orožniki so Čepeja in Polajžarja kmalu izsledili ter zaprli. Babšek pa je zbežal. Oba aretirana tihotapca sta izdala, da imata v Zagrebu v neki gostilni v Kustošiji skrivališče tihotapskega blaga.

Ljubezen je nevarna tudi vlomilcem

Znani „milijonar s Ptujskega polja" - vlomilec pri trgovcu Babič

Maribor, 22. februarja.

Dne 14. februarja ob pol šestih zvečer je bil izvršen v stanovanje mariborskega trgovca g. Ivana Babiča na Trgu Svobode št. 3 drzen vlom. Vlomilec je nabasal v usnjat kovčeg, ki ga je našel v stanovanju, dve obleki, 30 kosov perila, veliko žepnih robcev, razno drugo blago, posteljnino, čevlje itd. ter razne zapestnice in zlate prstane ter s plenom neopažen odšel. Povzročil je trgovcu Babiču 15.000 din škode. Policija je stala pred nerešljivo uganko, ker ni zapustil vlomilec prav nobenih sledov. »Pretipala« je vse mariborske »specialiste«, ki bi prišli pri vlomu morebiti v poštev, pa ni bilo nobenega uspeha. Zanesla se je potem na slučaj, ki je bil še vedno najboljši njen zaveznik ter ji je pomagal že v neštetih primerih. Tudi sedaj je bilo tako in izkazalo se je, da je včasih vlomilcem nevarna tudi — ljubezen...

Danes dopoldne je prišla na policijo neka starejša ženska s Pobrežja ter je prinesla s seboj dragocen prstan. Poslali so jo na kriminalni oddelek, kjer je ženska pripovedovala, da je ta prstan izročil njeni hčerki nepoznan moški, ki je doma iz Gorišnice pri Sv. Marjeti na Ptujskem polju. Ta moški je njeni hčerki zelo dvoril. Ko ji je prinesel prstan, je postala na stvar tudi mati pozorna. Zdelo se ji je sumljivo, odkod tak prstan moškemu, ki poprej ni imel denarja. Enostavno je hčerki vzela prstan ter ga zanesla na policijo, da jo povpraša za nasvet. Na kriminalnem oddelku so bili uradniki pri pogledu na prstan vsi iz sebe. Dobro so namreč poznali ta prstan po opisovanju trgovca Babiča. Takoj so ga poklicali na policijo in spoznal je v prstanu svojo lastnino. Naprej pa se je zadeva razvijala s filmsko naglico. Policija je bila prepričana, da ni izvršil vloma nihče drugi kakor znani »milijonar s Ptujskega polja« 41 letni krojač Gašper Pepevnik, ki stanuje v Gorišnici ter je znan vlomilec, tat in slepar. Šele v začetku decembra lanskega leta je prišel iz mariborske kaznilnice, v kateri je sedel tri leta, vsega skupaj pa je presedel po ječah že 16 let. Nekaj detektivov se je odpeljalo z vodjem kriminalnega oddelka g. Cajukom v Gorišnico z avtomobilom. Res so zasačili Pepevnika na domu njegove žene. Našli so tudi kovčeg, katerega je ukradel trgovcu Babiču, obleke in del perila ter nekaj zlatnine. Nekaj perila je razdajal Pepevnik sosedom, nekaj ga je dal v Mariboru gospodinji, pri kateri je nekaj dni stanoval, del zlatnine pa je prodal nekemu zlatarju v Ptuju. Vse te predmete pa je policija že odvzela novim lastnikom, tako da je dobil trgovec Babič vse svoje stvari nazaj.

Pepevnik je podal popolno priznanje. Pripovedoval je, da je prišel nekaj dni pred vlomom v Maribor ter je opazoval okrog za ugodno priložnostjo. Končno je prišel do prepričanja, da bi bil vlom v Babičevo stanovanje brez velikega rizika, ker sta trgovec in njegova soproga čez dan ves čas zaposlena v trgovini, stanovanje pa je v tem času prazno.

Pepevnik pa je znan kriminalni tip. Pri aretaciji so našli pri njem tudi pismo, naslovljeno na »Steierische Escomptbank« v Gradcu, v katerem daje omenjeni banki navodilo, naj nakaže 1500 nemških mark z njegovega konta podružnici Ljubljanske kreditne banke v Ptuju. To pismo je mož kolekoval, nameraval ga je pa po lastnem priznanju porabiti za neko sleparijo, s katero je nameraval dobiti več denarja. Pepevnik je postal posebno znan pred leti kot »izumitelj«. Ko se je vrnil od vojakov, kjer je služil pri aviaciji, je naenkrat presenetil vse sosede in znance z izumom. Sestavil je namreč aparat, obstoječ iz mnogih v zrak segajočih žic, ki naj bi uporabljal zračno elektriko. O tem izumu so takrat pisali tudi časopisi. Pepevnik ga je celo prijavil kot patent ter je res dobil nekega kalina iz Zagreba, ki mu je dal na razpolago večje vsote denarja. Ko pa se je pozneje vse skupaj razkrinkalo kot sleparija, so ugotovili, da je Pepevnik imel v postelji skrite električne baterije, s katerimi je v svojih aparatih markiral »zračno« elektriko.

Ganljiv pogreb skromnega in vestnega delavca

Litija 22. februarja 1939.

Danes popoldne ob 4 smo pokopali na župnijskem pokopališču skromnega delavca in značajnega moža, 49 letnega družinskega očeta Feliksa Zaplata. Njegovi stanovski tovariši, delavci iz predilnice, ki so mu poklonili tudi vence, mnogo drugega občinstva, zastopstvo občine, tovarne in Prosvetnega društva je spremilo pokojnika na zadnji poti. Nesrečnež si je sicer sam prisodil prezgodnjo in nesrečno smrt pod kolesi brzovlaka, toda upamo, da mu bo Bog kljub temu milosten sodnik, saj je storil ta nepremišljen korak v obupu in duševni zmedenosti. Bil je v predilnici, kjer je delal 35 let, nenadejano odpuščen, in sicer zaradi malega prestopka. Vzel je kak meter dolgo gumijasto cev za pretakanje kisline, ki je ležala na tleh, ko bi bila že zavržena. Z njo se pač ni mislil, niti mogel okoristiti in tudi ni imel nepoštenega namena, saj je bila cev stara in niti »kovača« vredna, kakor pravijo poznavalci razmer. In za ta mali prestopek tak kazen! Naj bi ga strogo opozorili ali kakorkoli že trdo prijeli, pa bi ne bilo žalosti v družini, niti nevolje nad delavci, niti jeze nad vodstvom tovarne, ki je na tako prijavo storilo nepremišljeno in krivično odpoved ter odpust delavca po 35 letnem vestnem delu v tovarni.

Vsi, ki so pokojnika poznali kot mirnega človeka in vestnega delavca, vernega in značajnega moža, skrbnega družinskega očeta, ki je s svojimi skromnimi prihranki celo šolal svojega marljivega sina, sočustvujejo z nesrečno osirotelo družino. Vsekakor bo treba družinico, ki je po takem postopanju prišla ob svojega očeta in gospodarja, preskrbeti, da ne bo zašla v revščino in obup. Kakšno gorje se rodi iz včasih male nepremišljenosti in prenagljenosti! A odgovornost s tem ne mine. Osiroteli družini izrekamo na tem mestu iskreno sožalje in sočutje, pokojniku pa naj bo Bog milostljiv sodnik!

Uboj na pepelnično sredo v Javorju nad Poljanami

Kranj, 22. februarja.

V gostilni Marijane Grošelj v Javorju nad Poljanami je bila na pustni večer veselica s plesom, ki se pa seveda ni končala ob polnoči, ko se prične resni postni čas, ampak je trajala skoraj do jutra. In prav to je bilo usodno za tri mlade fante, od katerih je eden postal žrtev uboja, dva pa sta bila aretirana zaradi zločinstva uboja.

Med številnimi gosti sta bila v gostilni še od večera brata, 19 letni Marko in 22 letni Tomaž Čadež, posestnikova sina iz Delnic. Ko sta opazila v gostilni tudi 18 letnega Kumerja Antona iz Javorja, je Marko opozoril svojega brata, naj bo vedno v njegovi bližini, ker se bo Kumer gotovo hotel ta večer maščevati nad njim, ker ga je letos na Svečnico oklofutal. Brata sta se res vso noč držala skupaj posebno, ker je prišlo med njima in Kumerjem do pričkanja in zbadanja zaradi deklet. V gostilni ni prišlo do spopada, ker so gostje čutili napetost med fanti in jih skušali z lepa pomiriti.

Okrog četrte ure zjutraj sta odšla brata Tomaž in Marko iz gostilne proti domu v Delnice. Njun odhod je Anton Kumer takoj opazil in se izmuznil iz gostilne. V bližini je pobral nekaj polen in stekel za bratoma. Kakih 150 korakov od gostilne je Čadeževa dohitel ter hotel napasti Tomaža s polenom. Tomaž pa je napad odbil, potegnil iz žepa nož in zabodel Kumra pod ključno kost. Kumer je z opotekajočimi koraki odšel proti gostilni, vendar se je že kakih sto korakov od kraja spopada zvrnil ob pot.

Nesrečnega fanta so našli kmalu za tem drugi ljudje, ki so se vračali iz gostilne domov. Odnesli so ga v župnišče, kjer ga je mazilil župnik s sv. poslednjim oljem. Zaradi prevelike izgube krvi je bilo Kumru čezdalje huje. Vsi so uvideli, da zanj ni več nobene pomoči. Zaradi lažje sodne preiskave so fantje mislili, da je boljše, če Kumra odneso na kraj, kjer so ga našli. Tako so tudi storili. Kumer je tam takoj izdihnil.

Že dopoldne je prišla iz Škofje Loke sodna komisija. Po pregledu je bilo truplo prepeljano v mrtvašnico v Javorju.

Strašna vest o žalostni smrti Kumra Antona se je takoj razvedela po vsej Poljanski dolini. Ljudje, ki so šli zjutraj k sv. maši na Javorje, so namreč morali mimo trupla mrtvega fanta, kar je seveda še bolj porazno in pretresljivo vplivalo nanje.

Huda nesreča je zadela tudi obe družini. Brata Čadeža so orožniki takoj zjutraj aretirali na domu v Delnicah in ju bodo po preiskavi oddali v sodne zapore v Škofjo Loko.

Tudi na Primskovem pretep

Na pustni torek popoldne je bilo letos povsod nenavadno živahno. Gostilne so bile prepolne veselih ljudi. Zvečer je seveda igrala povsod najvažnejšo vlogo pijača, ki je bila usodna za 38 letnega ključavničarja Franca Rotarja iz Britofa pri Kranju.

o

Rotar je bil omenjenega večera s svojo ženo v gostilni Grajzar na Primskovem. Domov se je vračal okrog pol 1 ponoči. Nedaleč od gostilne se je sporekel z dvema pijanima moškima, ki sta ga napadla z nekim topim predmetom in ga nekajkrat močno udarila po glavi, da se je nezavesten zgrudil na tla.

Poškodovanega so spravili v gostilno Grajzar, kjer so mu nudili prvo pomoč. Ker ga niso mogli spraviti k zavesti, so okrog 4 poklicali zdravnika dr. Bezića iz Kranja. Zdravnik je ugotovil, da so rane na glavi precej nevarne in da je nesrečni Rotar dobil tudi pretres možganov.

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

»Da,« je dejal Antonio. »Ko sem čakal včeraj pri tebi na enem teh prokletih izposojenih stolov, sem videl v duhu Anno v Düsseldorfu, kako sedi pri oknu pod svojim kanarčkom. Gotovo so tudi rože na oknih. Precej časa mora že biti v blagoslovljenem stanju.«

»Da,« je samo pritrdil Vincenc, nato pa nekaj časa molčal.

Nujno pismo, ki ga je poslal Baring in naslovil tokrat naravnost na Antonia, je pospešilo njegov odhod iz Pariza. Stari sir Francis Baring je napisal sam nekaj vrstic. Njegovo pismo je ležalo kot ljubko živo bitje, pokopano v mogočni »krsti« obenem z ostalimi listinami.

»Visoko spoštovani gospod —

Le globoko spoštovanje do vaših dobrotnikov in spomin na naše prijateljstvo v mladih letih me je nagnilo do tega, da prevzamem upravo nad njegovo zapuščino. Isto občutje mi daje povoda, da se obračam na Vas z nasvetom.

Ne odlašajte nič več. Prejel sem Vaše zadnje pismo in me bo zelo veselilo, če bom mogel Vas osebno tu pozdraviti. Toda, naj bodo vabljivi izgledi na bodoči dobiček, ki bi ga utegnil prinesti mehikanski načrt in za katerega se tako navdušeno potegujete, še tako velik, vendar bo spravilo v veliko nevarnost Vaše premoženje, ki ste ga podedovali, vsak nadaljnje zadrževanje v Parizu. Nobenemu pametnemu možu ne bo težko izbirati med zagotovljenim posestvom in kakšnim upanjem, če je še tako blesteče. Dovolite, da Vas na to opozorim. Mislim, da ste pametni.

Iz priloženih listin se boste prepričali, zakaj se še prav posebno mudi. Ker niste zrasli na Angleškem, morda podcenjujete nevarnost. Ne veste, kaj se pravi biti navezan na ljudi, ki znajo zasukati, če tako bolje kaže, najbolj prisrčne kletvine pred visokim sodiščem v najnežnejši izraz, s katerim človek želi komu srečo.

Priloženi nasvet mojih pravnih zastopnikov zasluži, da si ga vtisnete v srce, to mi lahko verjamete. Upam, da bomo stvar lahko toliko časa zadrževali, dokler ne pridete.

Vaš pokorni sluga

Francis Baring, Bart.«

»To je odločilno. Se tebi ne zdi? Četudi me Ouvrard ne bi pustil, bom kljub temu šel Naprej!«

»Potem se bova zdaj peljala takoj k njemu,« je dejal Vincenc, ko je videl, kako odločen je Antonio

Našla sta Ouvrarda, ne sicer brez truda, pa vendar, kakor se je izkazalo, na svojo veliko srečo v Tuilerijah pri Talleyrandu.

»Stopita noter, stopita,« ju je vabil Ouvrard, ko se je sluga umaknil grožnjam in podkupovanju, s katerim sta se ga lotila, ter ju končno prijavil v zunanjem ministrstvu. »Pravkar sem končal razgovore o nekdanjem stanju naših trgovskih poslov z gospodom škofom. On ne uvideva, zakaj naj bi mi pred sklenitvijo miru še nekoliko počakali s to stvarjo.« Zajel je sapo, kakor da se je pripravil na daljši govor, toda Antonio je občutil ta odmor.

»To je točno tako, kakor mislimo mi, gospod Ouvrard. In ker odpotujem nocoj v London, sem prišel k Vam zaradi menic, za katere ste me prosili, naj jih nesem siru Francisu Baringu.«

»Na — na — na,« je odvrnil Ouvrard in se napihoval kot kak purman. Še vedno je bil poln sape, s katero se je bil pripravil za dolg nagovor. »Na, na, kar tako naglo vas pa vendar ne pustim proč.« Njegova nerodna roka se je izmotala iz žepa. Položil jo je Antoniu na ramo, kakor bi ga hotel zadržati.

»Prav žal mi je, monsieur, da vašim željam ne morem čisto povsem ustreči,« je odvrnil Antonio, »morda pa mi hočete za vsak primer pomagati pri tem, da bodo moji potni listi v redu. Kakor slišim, da bodo kljub temu, da so prenehale sovražnosti, še delali težave.«

»Tiens!« je vzkliknil Ouvrard in stopil korak nazaj. Takšne ljudi kot ste vi, moremo uporabiti. Trgovina bi se poživila. Jaz za svojo osebo le govorim. Toda bodite prepričani: Z besedami se mnogo doseže, besede prineso dosti...«

»Potni listi so pač prvo, kar je treba!«

Vincenc je pogledal osupneno, ko ga je ta pomembni mož sredi govora prekinil.

»Prav imate,« je dejal Ouvrard. »Pojdite z menoj, bova takoj poiskala Talleyranda.«

Našla sta nekdanjega škofa iz Autuna. Stal je pri oknu in kazal hrbet v sobo Antonio je videl njegov obraz ravno še za trenutek v polni osvetljenosti, ko je gledal čez tuilerijski vrt. In tedaj se je možu moralo zazdeti, da nekdo prihaja. Ni se takoj obrnil. Dokončal je prej svojo misel in se šele potem obrnil. Antoniu je padlo v oči, da se obraz zunanjega ministra ni niti najmanj spremenil, ko jima je nalahko šepajoč šel nekaj korakov nasproti ter vzel na znanje njuno navzočnost. Zanj sta bila dejstvo, ki ga je ugotovil z istim finim in mirnim nasmehom, s katerim je nekaj sekund prej gledal čez trate in drevesa na vrtu.

Ta smehljaj se je Antoniu zazdel nekam znan. Komaj opazljiva zloba je ležala na školjkasto zavitih ustnicah, na katerih je počival smehljaj, ne da bi jih zvijal. Izražale so, da se mož zna premagovati. Precej majhne, toda stroge oči so še krepile ta izraz na ustnicah, ne da bi količkaj pripomogle k rahli toploti, ki jo je razodeval smehljaj kot nekaj potrebnega.

»Dovolite, meščanski minister,« je spregovoril Ouvrard. »Moj prijatelj, gospod Nolte, ki se ga gotovo še spominjate, in gospod Adverso.«

Meščanski minister se je priklonil, naredil nov šepajoč korak naprej, nato pa se vsedel. Istočasno je navzočnim dal na znanje, da so na razpolago tudi še drugi stoli. Toda to je storil s takšne vrste vljudnostjo, ki je hotela povedati, da sedenje v tem primeru ne pomeni dosti več, kot pa če človek stoji. Trenutek sta se obotavljala.

»V Ameriki, kjer sem nekaj časa živel,« je začel pripovedovati brezbrižno Talleyrand, »imajo neko mično iznajdbo, ki jo imenujejo gugalnik. Že dostikrat sem mislil na to, da bi opremil prostore zunanjega ministrstva s takšnimi gugalnimi stoli. Človek ima na njem vtis, da bo vsak trenutek dosegel ravnotežje, pa ga vendar ne doseže. Prosim, vsedite se, gospodje.«

Vsedla sta se, on pa je nadaljeval: »Kakor slišim, vam je treba, gospod Nolte, čestitati, da ste vaš šop državnih rent z zadnjim padcem valute rešili. Le malo je bilo tako modrih. Pravijo, da si je neki mlad frankfurtski Jud naredil tudi veliko premoženje.«

»Prav preveč velikega premoženja si nisem nagrabil,« je začel Vincenc.

»Postal je le zmerno bogat,« ga je prekinil Ouvrard in se zasmejal.

»In kaj naj sicer storim za vaju, gospoda? Ne mislim, da sta prišla zato k meni, da bi mi izrazila svojo hvaležnost. Poročilo, da so se mirovna pogajanja razbila, je bilo nespametno. Gospod Ouvrard mi bo to potrdil.«

»Smešno,« je pripomnil bančnik. »Prvi konzul ne bi mogel najti bolj pripravne osebe za pogajanja, kakor je njegov brat Joseph. Kako odlično se je držal v Campo Formiu. Upam, gospod Adverso, da boste ob priliki vašega obiska v Londonu to na pravem mestu izrazili.«

»To bom storil zelo rad, toda pod pogojem, če je meščanski minister pripravljen, da mi omogoči pot čez Rokavski preliv.«

»S kakšnim namenom pa potujete v London — monsieur?« je vprašal Talleyrand.

»Po zasebnih opravkih z brati Baring & Co — in —«, pogledal je Ouvrarda, ki se mu je spodbujajoče smehljal, »in nesem od gospoda Ouvrarda siru Francisu Baringu pozdrave iz Španije.«

Od tu in tam

Razprava o proračunskem predlogu za prihodnje proračunsko leto teče pred finančnim odborom v pospešenem tempu. V dveh dneh je bila končana splošna načelna debata ter obravnavani v podrobnostih proračuni prosvetnega, pravosodnega in prometnega ministrstva. Kakor se zdi, bo finančni odbor v nekaj dneh proračun odobril in ga potem s svojim poročilom vred predložil narodni skupščini. Tam bo imel uvodno poročilo predsednik finančnega odbora Dimitrije Magarašević. Tudi skupščina bo sprejela proračun po skrajšanem postopku, nakar ga bo najkasneje okrog 15. marca dobil v obravnavo senat. Ker ima vlada tudi tam veliko večino, ni pričakovati, da bi proračun ne bil sprejet o pravem času, namreč do 1. aprila, ko stopi v veljavo.

Moderno kopališče bo zgradila splitska občina na vzhodnem delu znanih »Bačvic«. Kopališče bo veljalo okrog 2 milijona dinarjev ter je občina najela v ta namen posojilo pri pokojninskem skladu občinskih uslužbencev. Uredili bodo kopališče tako, da bo moglo sprejeti najmanj 2800 kopalcev, ki bodo imeli na razpolago vse udobje, kakor ga nudijo druga inozemska letovišča in kopališča. S tem mislijo, da bodo lahko dalje časa zadržali v mestu tujce, zlasti pa izbirčneže. Pravkar se bavi občina z načrtom, da bi prizidala še zimsko kopališče, kjer bi morsko vodo ogrevali. To bi bilo potemtakem drugo jugoslovansko zimsko kopališče z umetno greto vodo (prvega je v Ljubljani zgradila že pred več leti SK Ilirija). S tem bi ne ustregli samo turistom, temveč tudi plavačem - športnikom, ki bi imeli tako lepo priliko, da bi se urili tudi pozimi.

Za 24 milijonov dinarjev so se zmanjšale jugoslovanske terjatve do Nemčije ter znašajo sedaj skupno še 310,5 milijona dinarjev. Bolj čiste račune imamo z Italijo, ki nam dolguje sedaj samo še 4 milijone in 300.000 dinarjev. Za manjši znesek so se zmanjšale terjatve tudi do Poljske. Prav tako so se zmanjšali naši dolgovi Madžarski in Romuniji, povečali so se pa dolgovi Češkoslovaški.

Karnevala v Beli Crkvi in v Petrovgradu sta se v torek ponoči z velikim hrupom zaključila. Mnogo bolj razkošen je bil karneval v Beli Crkvi, ki ima tudi večjo preteklost. Zato je pritegnil tudi veliko tujcev. Razkošje in okrasi so kazali sicer skromen postopek bogatih karnevalov v Nici, vendar pa je bil karneval za naše razmere kar zanimiv. Kako so ljudje uživali, pa povedo nekatere številke o popiti pijači in o jedeh. Vina so samo gostje spili okrog 20.000 litrov, pojedli so nekaj deset tisoč krofov in pospravili tudi nekaj tisoč kosov perutnine. Najboljšo reklamo so si pač preskrbeli tisti, ki imajo interes na tem, da ljudje veliko vina popijejo. V karnevalskem programu je bila namreč točka pod geslom »Voda prinaša samo smrt«. Program je namreč obsegal norčijo iz tistih, ki govore za abstinenco. — Tudi petrovgradski karneval je imel veliko občudovalcev. Kakor pišejo listi, se je pripeljalo v mesto na zaključek karnevala okrog 20.000 Novosadčanov.

Dva volka, ki sta vsako noč preplavala jezero od obrežja do bližnjega otoka, so ubili pastirji iz okolice Podgorice. Na severnem koncu Skadarskega jezera je mal otok Podrinska gora, na katerem je imelo več pastirjev svoje ovce, ki jih zaradi naravne zaščite niso preveč budno pazili. Zadnje dni pa so le ugotovili, da jim nekdo vsako noč izmakne po nekaj ovac in z njimi pobegne spet na obrežje. Zato so postavili stražo in čakali. Kakšno je bilo presenečenje, ko so proti jutru zagledali dva velika volka, kako sta plavala proti otoku in se nato zapodila proti bližnji staji. Pastirji so nanju streljali in oba ubili.

Do strahovitega krvoprelitja je prišlo na pustni zabavi v vasi Zadublje pri Plevlju. Po starem običaju so se mladeniči in mladenke zbrali pod starim hrastom v vasi, ves dan plesali in se zabavali. Skupina nezadovoljnežev pa je zbrala svoje kolo in se zabavala po svoje. Proti večeru pa so iz te skupine prišli trije fantje in se hoteli dogovoriti z ostalimi za skupno zabavo zvečer. Ker so se došlecev otepali, češ da naj ostanejo tam, kjer so bili, se je vnel najprej prepir. Kmalu je padla klofuta, dokler se ni v roki Stevana Sokoviča zabliskal nož. Kot brezumen je Sokovič udarjal na vse strani. Dva sta že obležala, ko so trije fantje skočili nadenj in ga hoteli razorožiti. Toda okretni Stevo se je otresel vseh. Vsakemu je zadal po en strahovit udarec in klal svoje žrtve naprej, dokler mu ni nekdo s palico zbil noža iz rok, z drugim udarcem pa ga podrl. Pa tudi na tleh se je Stevo privlekel do noža in spet enemu od bližnjih razparal trebuh. Konec koncev so ga vendarle razorožili, toda na tleh so ležale žrtve: dva že mrtva in trije smrtno ranjeni. Po vsej verjetnosti ne bo nihče od ranjenih ostal živ.

Za prostovoljca v kitajski armadi se je javil novosadski šofer Miloš Tomič. Že pred dvema letoma je pustolovska žilica pognala Tomiča, da se je javil za prostovoljca v Španiji. Tam so ga takoj pridelili letalcem, kjer se je izpopolnil in naredil izpit za pilota. Tam bi bržkone ostal, če mu ne bi naše oblasti zadržale žene in otroka, ki sta hotela obadva za njim v Španijo. Tomič se je vrnil zaradi tega domov, vendar pa ni mogel doma tudi ostati. Pred kratkim jo je potegnil spet preko meje v Solun in od tam na Kitajsko. Javil se je bil namreč za letalca prostovoljca v vojski maršala Čangkajška, kjer bo baje prejemal za svojo službo ogromno vsoto 1000 dolarjev na mesec.

Dolg iz volivne borbe l. 1931 je moral sedaj pred sodiščem poravnati bivši poslanec Živko Davidovič iz Prijedora. Takrat je vzel za svojega namestnika kmeta Hušidiča, ki je zanj tudi plačeval stroške agitacije. Po medsebojnem dogovoru bi moral Davidovič za časa svojega poslančevanja dolgove povrniti. Toda Davidovič, ki je po poklicu pravoslavni duhovnik, je na svoje obveznosti pozneje pozabil. Hušidič ga kot poslanca ni mogel tožiti. Pri petomajskih volitvah je bil Davidovič ponovno izvoljen. Šele po lanskem razpustu skupščine se je pravda začela. Davidovič je bil obsojen v plačilo 2700 dinarjev odškodnine.

Zaradi igle, katero je pogoltnila, je umrla 16-letna Ružica Geleš iz Osjeka. Deklica je med kosilom nenadoma zakričala in povedala, da je s kruhom pojedla iglo. Peljali so jo na pregled v okrožni urad, kjer so z rentgenom ugotovili, da ima v želodcu dve igli. Oddali so jo v bolnišnico na operacijo, toda tam pri ponovnem pregledu igel niso več našli. Odpustili so jo, toda čez teden dni je Ružici spet postalo slabo. Zdravniška pomoč je bila zaman. Podlegla je zastrupljenju krvi, ki ga je povzročila igla, ki je zalezla v črevesje in ga ranila. Policija je hotela začeti s preiskavo proti peku, ki je Geleš pri njem kupoval kruh, toda Geleš je povedal, da je Ružica tik pred smrtjo priznala, da si je z iglo snažila zobe in jo pri tem pogoltnila.

Nič novega pod soncem . . .

Današnje »Jutro« prinaša članek o tem, kako je Stojadinović hotel uvesti svojo diktaturo. V glavnem ponavlja stvari, s katerimi je pred tednom dni prvi v Ljubljani vzbudil senzacijo naš list. Od »Jutra« je zelo lepo, da se je po tednu dni sramežljivo pridružilo vsem načelnim razkrinkovalcem diktatorskih načrtov v državi. To seveda šele, ko so se njegovi do konca prepričali, da kljub potovanjem dr. Kramerja ni moči računati na kako morebitno koristno zvezo z bivšim diktatorskim aspirantom, čigar usoda se je izenačila z usodo »Jutrovih« malikov Pere, Boška in Alberta.

Ta pozna spreobrnitev pri dosedanjem zagovorniku jugofašizma in vseh diktatur, v katerih so sedeli njegovi možje, ni zanimiva. Zanimivo je nekaj drugega. »Jutro« navaja tudi odredbe, s katerimi je Stojadinović po finančnem zakonu hotel pripraviti pot svoji diktaturi, kot nekaj presenetljivega in nezaslišanega, nekaj, česar je bil sposoben samo Stojadinović. Toda zadeva še zdaleč ni tako presenetljiva kakor bi jo rado naredilo »Jutro«. S tem bi rado malce privilo človeka, ki je — pustimo mu to zgodovinsko zaslugo — JNS in njenemu početju v državi stopil na vrat. V resnici vse, kar je Stojadinović pripravljal, ni nič novega. Tudi pri »Jutru« vedo, da ni pod soncem zlasti političnim, nič novega. Toda včasih vseeno trdijo, da je vse novo. Da ne bi te trditve dobile videza resničnosti, bomo malce pobrskali po njih.

Prvi Stojadinovičev ukrep, ki ga »Jutro« navaja, bi se nanašal na odgovornost upravno-političnih uradnikov in bi jih sploh ne bilo moči tožiti niti pred upravnim sodiščem. Pri tej stvari vprašamo: Katera stranka, kateri režim in kateri ljudje so v Sloveniji in državi iz okrajnih glavarjev naredili bogove? Kdo je bil na vladi 1931, 1932, 1933, ko so upravnopolitični uradniki z globami in z zapori neodgovorno strahovali državo, zlasti Slovenijo? Po čigavem nalogu so morali ti uradniki delati volitve, javno mnenje, morali pripravljati dogodke za šenčurske in druge procese? Ali ne po nalogu slovitega kazinskega akcijskega odbora? Kaj se je pod vlado JNS-arjev in njihove diktature godilo uradnikom in upokojencem, če so se drznili držati zakona ali pa celo svojega prepričanja? O tem govore stotine pregnanih in odpuščenih uradnikov, slovenskih profesorjev, med njimi odličnih kulturnih delavcev, učiteljev pa do financarjev in orožnikov, ki so romali v Macedonijo. Nič novega pod soncem, ne pod Stojadinovičem: vse to so zamislili in izvedli že JNS-arji. Naj »Jutro« pove, če ni res tako!

Druga presenetljiva navedba v »Jutru« pravi, da bi neka Stojadinovičeva določba dala banom pravico razreševati župane in občinske odbornike, če bi se banu zdelo, da je njihovo delo ali govorjenje »škodljivo državnim interesom«. Pod vlado JNS-arskega bana dr. Marušiča so bili brez kake take določbe razpuščeni vsi svobodno izvoljeni občinski odbori v Sloveniji ter odstavljeni vsi pravi slovenski ljudski župani. Ali je »Jutro« na to pozabilo? Odstavljeni so bili, ker se je banu zdelo, ali pa se mu je po nalogu JNS-arjev moralo zdeti, da je, če ne njihovo pošteno delo, pa vsaj njihovo mišljenje »škodljivo državnim koristim«. Spet nič novega ne pod soncem in še manj pod Stojadinovičem. Za vse grešne politične novosti je poskrbela že zdavnaj JNS.

»Jutro« dalje piše o poostritvah, ki jih je glede tiska pripravljal Stojadinović. »Jutro« in njegovi po modri uvidevnosti oblasti lahko zabavljajo in zafrkavajo kakor se jim zdi. Ali se pri tem kaj spominjajo na tiste čase, ko je bila cenzura slovenskih opozicijskih listov ne na Kralja Petra trgu, marveč v Kazini? Ali »Jutro« hoče, da mu z imeni postrežemo, kateri »napredni in nacionalni« gospodje so sedeli v slovitem jnsarskem cenzurnem odboru in sklepali o usodi vsega slovenskega opozicijskega tiska? Ali se pri »Jutru« kaj spominjajo, kako je bil v njihovih časih neki ljubljan. dnevnik eno noč šestkrat zaplenjen? Bil je zaplenjen enkrat, ker je prinesel cene jajc, enkrat ker je pisal o luninih spremembah, enkrat pa celo, ker je prinesel izjavo blagopokojnega kralja Aleksandra...

Torej, naj »Jutro« pove, ali je Stojadinović pripravljal glede tiska res kaj tako bistveno novega, česar ne bi bila pred njim izvedla že JNS.

»Jutro« govori tudi o disciplinskih predpisih za sodnike. Stalnost sodnikov je bila pri nas odpravljena z diktaturo, to stanje pa podaljšano za pet let z novo ustavo iz leta 1931. Ob razglasitvi te ustave je v vladi sedel veliki demokrat in prijatelj sodniške stalnosti dr. Albert Kramer. Kako je bilo pod JNS-arsko vlado dovoljeno soditi, priča usoda sodnikov upravnega sodišča v Celju. Ti so bili brzojavno upokojeni, tako nato, ko so razveljavili protizakoniti odlok JNS-arskega bana dr. Marušiča. S tem odlokom je bil na zahtevo JNS-arjev, sedanjih federalistov, konfiniran voditelj slovenskega naroda in tvorec avtonomističnega ustavnega načrta, dr. Anton Korošec.

Prosimo »Jutro« naj po časnikarski dolžnosti nadaljuje z odkrivanjem Stojadinovičevih diktatorskih fines, mi bomo pa ugotovili, ali je po zatonu JNS res še mogoča kaka nova politična krivica...

To in ono iz justične palače

Ljubljana, 23. februarja.

Na včerajšnjo pepelnično sredo je vladalo v justični palači skorajda povsod idilično zatišje. Ob sredah je običajno velik pravdarski dan, ko pritiskajo od vseh strani pravdarji in drugi ljudje, ki imajo opravka na sodišču. Soba št. 28, pred katero se navadno drenja armada pravdarjev, iskajoč zadoščenje svoji užaljeni časti, in malih delikventov, je bila zaprta. Tam v prvem nadstropju v dvorani št. 79 je mali kazenski senat obravnaval dve malenkostni kazenski zadevici. Tudi civilni oddelki niso imeli večjih pravd.

Naval na zemljiško knjigo

Izvršilni odedelk je včeraj imel polne roke dela. Izvršilni organi so letali okrog in rubili, kolikor so pač mogli. V zemljiški knjigi pa je bilo, kakor na mravljišču ali pa v čebelnem panju. Bil je izreden naval strank v zemljiškoknjižni urad. Okoličanski kmetje so prihajali, da so se informirali o raznih zemljiških parcelah, da so pregledovali mape in tudi, da so videli, kakšne dajatve in bremena ima kako posestvo, pa tudi mnogi meščani so prihajali v zemljiško knjigo. Celo dopoldne je bilo pravo vrvenje in je prišlo v urad nad sto strank. Letos se bodo posli zemljiške knjige še za mnogo več spisov pomnožili, nasproti lani, kakor kaže sedanji položaj. Do včeraj je urad že zaznamoval nad 1.900 uradnih spisov, za 250 več, kakor lani osorej.

Notarska pisma

Letošnji predpustni čas, kar je stara navada našega kmečkega gospodarja, ki oddaja vse gospodarske skrbi svojemu sinu- nasledniku, zaznamuje prav čedno število izročilnih pogodb, združenih z ženitovanjskimi pismi, ki so jih napravili ljubljanski notarji. V teh pismih so prav točno izgovorjene vse pravice starega gospodarja, ki stopa v »pokoj«, in dolžnosti mladega naslednika. Kako se mora točno zapisati užitek za vse primere in neprilike! Pojavlja pa se tudi že sem in tja modernejši način, namreč sistem gospodarske rente. Ko človek takole prelistuje letošnje izročilne pogodbe, naleti na prav za naše kmetijsko gospodarstvo in socialne prilike zanimive določbe. Očitno je dejstvo, da so dote hčeram in drugim sinovom sedaj že prav nizke, ko so včasih po prvih povojnih letih znašale dote kmečkih nevest tako ogromne zneske, da so dostikrat povzročile nato propast lepe kmetije. Sedaj so dote zmerne in kmetiji primerne. Dota 10.0000 din je sedaj že močno upoštevana! Poprej je bila to malenkost!

Kaj si je neki gospodar izgovoril?

Gospodar Jakob je še drugače trden, ima sedem in pol križev, je zdav in krepak, toda naposled je prepustil čedno kmetijo tam v zapadni okolici Ljubljane svojemu sinu. Za sebe — vdovca je določil takole:

Prosto gibanje po vsem izročenem posestvu. Skupno hrano s sinom-prevzemnikom, pri skupni mizi in odprtem kruhu. V bolezni primerno boljšo hrano, zdravnika, zdravila, dalje vse potrebno perilo, vsako leto 1 par čevljev »čižmov«, skupna drva, pranje perila, kot priboljšek vsako leto o sv. Martinu v gotovini znesek 300 din. Tako je izgovorjeno, ko bi mirno in složno skupno živeli. Za primer razprtij in razhoda pa so starega pravice povsem drugačne. Pri teh in drugih pogodbah igra sv. Martin veliko vlogo! Vse dajatve skoraj imajo rok sv. Martina. Gospodar Jaka si je za primer razhoda izgovoril namesto užitka:

Vsako leto 800 kg pšenice, 25 kg rži, 80 kg ječmena, 80 kg ajde, 300 kg krompirja, 12 kg soli, 12 kg slanine, 1 gnjat, 1 pleče, 5 mesenih klobas, 5 kašnatih klobas, 12 kg fižola, 5 kg kaše, 100 zeljnatih glav, 1 kg masti, dnevno pol litra mleka in letno 25 jajc. Poljski pridelki zapadejo v dajatev vsako leto o svetem Martinu, mesne dajatve okoli božiča, obleka in obutev o sv. Martinu.

Ljudje v pijanosti marsikaj store

Mali kazenski senat, ki mu je predsedoval s. o. s. dr. Julij Fellaher, je včeraj sodil nekega delavca Viktorja, ki je bil obdolžen, da je 4. januarja vlomil v staroslavno gostilno pri »Johanisbirtu« na Poljanski cesti, to po noči in da je natakarici Ivanki odnesel ročno torbico s 100 din in šal, vreden 120 din. Storija pa je bila prav zamotana in se je pred sodiščem razvozljala. Policija je namreč zbrala proti lepemu Viktorju nekatere indice. Pri njem niso našli ne denarja, niti torbice, pač pa v delavnici, kjer je spal, na kovčegu Ivankin šal, ki ga je spravil v kriminal.

Viktor je odločno zatrjeval svojo nedolžnost. Glede šala je omenil, da ga je iz poredности vzel natakarici, ki je z njim krokala na Silvestrovo. Denarja ji ni vzel. Z Ivanko je bil dvakrat na ponočevanju. Bili so nekoliko vinjeni. Državni tožilec je zahteval obsodbo po obtožbi. Branilec po službeni dolžnosti dr. Lulik je predlagal za obtoženca oprostitev, češ: »V pijanosti ljudje marsikaj store. Pijanost pripelje človeka ali v naročje dekleta ali pa na zatožno klop.«

Viktor je bil obsojen le zaradi tatvine šala na deset dni zapora. Ker je bil Viktor v preiskovalnem zaporu od 11. januarja, je kazen prestal. Oproščen pa je bil od obtožbe zaradi zločina vlomne tatvine.

Na vremensko hišico v Zvezdi so se spravili na žalost še vedno neznani zlikovci in so kar trikrat zapored pokvarili pero barografa. Vsakokrat je bilo preščipnjeno omrežje, ki varuje aparate, in z nekim ostrim predmetom odlomljeno pero dragega aparata. Poškodba je bila vedno napravljena na nedeljo ali praznik. Zadnjič je pa spet nekdo ukradel magnet maksimalnega in minimalnega termometra. Brezarčnežem, ki v Tivoliju ščipljejo krempeljčke krotkim pticam, ko jim sedajo na roko, so se torej pridružili še bolestni pokvarjenci, ki se tolažijo s poškodovanjem vremenske hišice. Ker je večina Ljubljančanov še zdrava, bo pač naša nepokvarjena javnost sama znala obvarovati vremensko hišico ter vsakogar, ki ga sumi takih nečednih in za vso Ljubljano sramotnih grehov, takoj izročila policiji.

XIX. prosvetni večer, ki bo v petek 24. t. m. ob 8 zvečer v veliki dvorani hotela Uniona, bo zelo zanimiv in pester. V prvem delu se bomo seznanili z zgodovino ljubljanskih škofov. Predaval bo g. msgr. Viktor Steska ob spremljevanju diapozitivov. Drugi del pa bo posvečen mladinskim dnevom v Ljubljani, kjer bodo na novo zaživeli pred nami tisti nepozabni dnevi v vsej svoji življenjski sili in pestrosti. V prvem slovenskem zvočnem filmu bomo videli prihod vlaka, ki je pripeljal brate Čehoslovake v našo belo Ljubljano, pozdrav Nj. Visočanstva kneza Pavla, nepregledno vrsto naše mladine v slavnostnem sprevodu, zgodovinski oddelek Prosvetne zveze, slišali bomo nepopisno navdušenje množice, petje pesmi: »Kraljevo znamenje« in »O sveti križ«, ki ju poje množica na stadionu mogočno in zbrano. Slišali bomo tudi navdušen in izbran govor predsednika ZFO g. dr. St Žitka in videli zastopnike vlade in odlične zastopnike bratskih držav. — Ker je povpraševanje po vstopnicah za ta prvi slovenski zvočni film zelo veliko, vam vsekakor zelo priporočamo, da si iste nabavite čim preje, in sicer je predprodaja vstopnic na Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7.

Slovenske hranilnice so preteklo leto lepo napredovale

Ljubljana, 23. febr.

Zveza jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani je zbral podatke o gibanju vlog pri včlanjenih 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah, ki kažejo zelo razveseljivo sliko. Ker večina hranilnic še ni pripisala obresti vlagateljem za leto 1938, je mogoče primerjati le stanje vlog brez obresti.

Vloge na knjižice kažejo dvig od 603 na 636 milij. din, vloge v tekočem računu od 402 na 451 milij., skupne vloge pa od 1.005.391.520 din na 1.087,251.460 din, torej za 81.859.940 din več (kljub temu, da so hranilnice v nemirnem septembru izplačale 54.3 milij. din) ali za nad 8%. Ko se bodo pripisale še obresti za leto 1938, bodo znašale vloge približno 1120 milij. din. Pri 11 hranilnicah je bilo stanje vlog 31. dec. 1938 višje kot leta 1937. Vrstni red hranilnic po višini vlog je bil (v milij.) ta-le: Ljubljana (mestna = m.) 391 milij., Ljubljana (banovinska) 200.5, Maribor (ban.) 104.6, Maribor (m.) 88, Kranj (m.) 49, Celje (m.) 31.2, Novo mesto (m.) 27.8, Radovljica (m.) 21.1, Vrhnika (občinska = ob.) 18.1, Slovenj Gradec (okrajna = ok.) 17.2, Kamnik (m.) 13.7, Ljubljana (Hran. kmečkih občin) 12.8, Ptuj (m.) 12.3, Krško (ob.) 10.9, Brežice (m.) 9.2, Črnomelj (m.) 8.5, Slov. Bistrica (ok.) 8.2, Škofja Loka (m.) 7.2, Sv. Lenart (ok.) 6.5, Gor. Radgona (ob.) 6.2, Marenberg (ob.) 5.3, Ljutomer (m.) 4.3, Ormož (m.) 4.2, Konjice (ok.) 4.1, Murska Sobota (ob.) 4.1, Kozje (ob.) 3.3, Kostanjevica (ob.) 2.2, Rogatec (ok.) 1.5 milij. din.

Ker se je Mestna hranilnica ljubljanska odpovedala v l. 1938 zaščiti, so znašale pri 14 zaščitenih hranilnicah vloge 106.5 milij. din. Medtem, ko so imele te hranilnice dne 31. dec. 1937 le 7.1 milij. din novih (razpoložljivih) vlog, se je ta znesek predvsem po zaslugi likviditetnih kreditov Narodne banke potrojil na 21,971.162 din. Proste vloge predstavljajo pri nekaterih hranilnicah že skoro polovico vlog (n. pr. Brežice 42.1%, Ljutomer 42%, Črnomelj 39%, Sl. Bistrica 37.6%, Rogatec 31.4%). Pri nekaterih hranilnicah še niso rešene prošnje za kredite Narodne banke. Oproščene vloge zaupajo vlagatelji večinoma naprej svojim hranilnicam.

Ti podatki kažejo torej precejšnje zboljšanje pri hranilnicah in položaja na našem denarnem trgu.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometersko stanje	Temperatura v C: največji	Temperatura v C: najmanjši	Relativna vlaga v %	Oblačnost (0—10)	Veter (smer, jakost)	Padavine m/m	Padavine vrsta
Ljubljana	760·4	4·8	-0·4	81	2	N_1	—	—
Maribor	764·1	3·3	-3·0	80	5	0	—	—
Zagreb	763·4	4·0	0·0	70	9	E_1	—	—
Belgrad	761·8	8·0	1·0	90	10	W_2	—	—
Sarajevo	761·4	3·0	1·0	90	10	0	—	—
Vis	759·5	7·0	3·0	80	10	NNE_5	0·5	dež
Split	756·4	14·0	5·0	40	6	NE_6	—	—
Kumbor	753·4	14·0	9·0	70	10	NE_6	3·0	dež
Rab	759·1	9·0	3·0	70	3	0	—	—
Dubrovnik	754·2	14·0	9·0	60	10	NE_5	—	—

Vremenska napoved: Pretežno oblačno, spremenljivo vreme, padavine niso izključene. Najnižja toplota zrak na letališču —3.5 stopinj Celzija.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj je bilo v zgodnjih jutranjih urah skoro popolnoma oblačno, prevladovali so srednji oblaki. Čez dan se je oblačnost zelo spreminjala, večkrat je za nekaj časa posijalo tudi sonce. Zvečer ob 18.50 se je popolnoma pooblačilo in tako ostalo tudi ponoči.

Koledar

Danes, četrtek, 23. februarja: Peter Dam.
Petek, 24. januarja: Matija.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Dunajska cesta 43; mr. Trnkoczy, Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Spored klavirskega koncerta Aleksandra Borovskega smo v celoti priobčili v včerajšnji naši številki. Danes pa moramo še prav posebno opozarjati, da igra umetnik, ki uživa v vsej Evropi posebno velik sloves, na jutrišnjem koncertu tudi dvoje del jugoslovanskih skladateljev in sicer Kunčev Nocturno ter Papandopulov Kolo. V ostalem so na sporedu dela Bacha, Beethovna, Chopina in Liszta. Začetek koncerta ob 20 v veliki Filharmonični dvorani. Sedeži v knjigarni Glasbene Matice.

Nedeljski gost našega ligaša bo zagrebška Ferraria — prvak zagrebške nogometne podzveze. Ferraria je eno najboljših moštev v Zagrebu in je sedaj v prvenstvu prvega razreda celo pred Concordijo. Z ozirom na to smemo pričakovati v nedeljo prav lepo igro in hkrati tudi najostrejši trening našega ligaškega zastopnika, ki bo naslednjo nedeljo 5. marca moral potovati v Split, kjer nastopi proti Hajduku za državno ligaško prvenstvo.

Razstava tržaških umetnikov v Jakopičevem paviljonu. V. Cara in A. Černigoj razstavljajo svoja dela, katera vzbujajo veliko zanimanje in priznanje, je odprta vsak dan od 9—19. Cene navadne. Ne zamudite ter si oglejte to razstavo.

Pri V. žrebanju obligacij 6% obligacijskega posojila mestne občine ljubljanske v nominalni vrednosti 20,000.000 din so bile 15. februarja t. l. izžrebane naslednje obligacije: **Po 10.000 din, serija A štev.:** 39, 40, 132, 143, 163, 180, 269, 286, 335, 361, 364, 396, 403, 414, 495, 496, 497, 527, 574, 589, 614, 647, 802, 821, 833, 902, 1024, 1095, 1120, 1153, 1183, 1188, 1234, 1247, 1325. **Po 5000 din, serija B štev.** 8, 14, 55, 128, 208, 301, 302, 398, 621. **Po 1000 din, serija C štev.** 8, 11, 76, 117, 124, 127, 130, 182, 343, 361, 388, 474, 554, 575, 649, 736, 739, 741, 794, 801, 966, 1081, 1121, 1145, 1153, 1305, 1324, 1395, 1467, 1528, 1528, 1569, 1584, 1593, 1594, 1655, 1671, 1678, 1686, 1689, 1765, 1783, 1789, 1809, 1862, 1901, 1916, 1977. Izžrebane obligacije so plačljive dne 16. avgusta 1939 pri mestni blagajni v Ljubljani.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Četrtek, 22. febr.: »Hlapci«. Red Četrtek.
Petek, 24. febr. ob 15: »Brezov gaj«. Dijaška predstava. Globoko znižane cene.
(Zvečer gostuje drama v Ptuju: »Hollywood«)
Sobota, 25. februarja: »Hollywood«. Izven. Znižane cene.

OPERA — Začetek ob 20.

Četrtek, 23. febr.: »Evgenij Onjegin«. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol.
Petek, 24. febr.: zaprto.
Sobota, 25. februarja: »Ero z onega sveta«. Red B

Mariborsko gledališče

Četrtek, 23. febr. ob 20: »Na ledeni plošči«. Red A.
Četrtek, 23. februarja, ob 20: »Na ledeni plošči«. Red A.
Petek, 24. februarja: zaprto.
Sobota, 25. februarja, ob 20: »Prodan nevesta«. Premiera. Red C.

Premiera Smetanove »Prodane neveste« je določena na soboto 25. t. m. V operi nastopi med drugimi: Igličeva kot prodana nevesta, Anžlovar kot kmet Krušina, Manoševski kot Janko, Kecala pa poje Pavle Kovič, ki je v tej vlogi že pred leti zelo uspešno nastopal.

Podrobni potek volitve papeža

Kdo so tisti, ki bodo začasa konklava ločeni od vsega sveta

360 milijonov katoliških vernikov po vseh celinah in po vseh zemljepisnih širinah bo 1. marca začelo z vnetimi molitvami za srečen izid konklava, za srečno volitev novega poglavarja vesoljne rimske Cerkve. Ves katoliški, nič manj nestrpno tudi ves nekatoliški svet te dni ugibata, kdo bo prihodnji Petrov naslednik na rimskem prestolu. Verski in morda še bolj politični položaj sveta sta taka, da postaja to vprašanje danes neskončno pomembnejše, kakor je bilo kdajkoli, ves svet pošilja svoje zastopnike, časnikarje v Rim, da bi skušali vsaj s slutnjami zadeti skrivnost, ki pomeni največji dogodek v življenju katoliške Cerkve.

Za volitev papeža pripravljajo v Vatikanu z vso naglico 62 posebnih sob, palače stare in je v predelu, kjer je konklave, malo prostora, so tudi te sobice majhne, preproste, brez slehernega razkošja. Na sliki vidimo tako konklavsko sobico, in sicer številko 57. V tej sta med volitvijo prebivala že dva bodoča papeža: kardinal Pecci, poznejši papež Leon XIII., in kardinal Sarto, poznejši Pij X.

Toda ni ga velikega dogodka, pri katerem bi bilo časnikarjem — in ne samo časnikarjem — bilo težje kaj izvedeti, kaj uganiti, kaj napovedati, kaj z zvijačo od koga neposredno prizadetega izvabiti kakor pa je to pri volitvi novega papeža. Sveta in neizprosna ustanova konklava brani časnikarjem in tudi važnejšim od njih, da bi se približali skrivnosti sikstinske kapele prej, preden vstane iznad Vatikana oblak belega dima in oznani svetu: »Habemus papam«.

Konklave pomeni po besedi sobo, zaklenjeno s ključem. Začetek te ustanove, ki pod njenim imenom danes razumemo volitev papeža sploh, pada v leto 1274. Spletke raznih dvorov in rodbin ob papeških volitvah so pod konec 13. stoletja zavzele tak razmah in tako škodile Cerkvi, da je bilo treba izdati

najstrožja določila glede papeževe volitve

Ta določila naj bi med volitvijo onemogočila vsako vplivanje na kardinale, edine volivce pri edini volitvi katoliške Cerkve. Časi so bili tedaj taki, da tega niso mogli doseči drugače, kakor da so kardinale zazidali v poslopje, kjer so volili. Danes tega ni več. Vatikanskih vrat in izhodov ne zazidajo z opeko in cementom, pač pa jih še vseeno zabijajo z deskami. Takoj, ko je sveti oče zaprl svoje oči, dobita prvo besedo v Vatikanu mizar in tesar.

Konklave, zapor kardinalov se začne vedno zvečer. Popoldne pred začetkom pridejo kardinali, ki so ta čas, ko je Cerkev brez poglavarja, vsi kralji, vladarji, z najpotrebnejšo prtljago v Vatikan. Zbero se v eni izmed dvoran blizu Sikstinske kapele, kardinal kancler zapoje »Veni sancte«, nato odidejo prepevaje v vrsti do kapele. Ceremonijerji se umaknejo, ko dospe kardinalski sprevod do kapele, cerkveni knezi so prvič čisto sami. Kardinal-dekan jim prebere določila o volitvah novega papeža, nato

priseže'o na sveto p'smo

da se bodo po teh določilih ravnali. Zatem morajo priseči še vsi ljudje, ki bodo iz tega ali onega razloga morali med konklavom bivati v soseščini kardinalov, v zaprtem, zazidanem volivnem mestu. To so tajniki kardinalov, so brivci, so kuharji, so bolniški strežniki, zdravniki, kaplani, gardisti, častniki in med njimi najvažnejša osebnost: knez Chiggi, dedni maršal svete rimske cerkve in varuh konklava. Knez Chiggi — Albani, vojvoda d'Ariccia, knez farneški in campagnanski ter knez svetega rimskega cesarstva je ječar konklava. In ta ječar v renesančnem kostumu iz črnega žameta, s čipkasto ovratnico in zlatim mečem mora priseči:

»Obljubljam in prisegam, da bom zvest svetemu kolegiju prevzvišenih kardinalov svete rimske Cerkve in da bom z vso skrbjo in zvestobo varoval konklave, ki se je zbral za volitev novega papeža, da ne bom dopustil ali dovolil, da bi bili presvetli kardinali ali kdorkoli od tistih, ki so dodeljeni njihovim osebam, bili podvrženi v kakršnikoli obliki drugim obeznostim, kakor tistim, ki so določene po apostolskih konstitucijah ...«

Naloga tega visokega ječarja je bila svoje čase, da je skrbel za časno neodvisnost članov svetega kolegija. Ta skrb je dandanes v glavnem odpadla. Vatikan je samostojna država, kjer se ni bati, da bi ta ali oni mogočnik skušal s silo ali z denarjem vplivati na volivce v škrlatu. Zdaj je glavna ječarjeva skrb obrnjena drugam: proti poklicni in proti drugačni radovednosti, ki med konklavom oblega vatikansko ozidje. Časnikarji, ki se jih nabere na stotine z vsega sveta, so v dneh med konklavom najbolj preganjane zveri v Vatikanu... Nič čudnega — ječar konklava bi vedel povedati, koliko pokusov podkupovanja, vtihotapljenja in poklicnega prelisičevanja je treba te čase preprečiti...

Ko se začne čas velike samote ...

Ko je maršal prisegel, se kardinali vrnejo vsak v svoje prostore, kjer bodo med konklavom prebivali. Zdaj še smejo sprejeti kak obisk. Toda, ko se stemni, zadoni po hodnikih konklava obredni klic: »Extra omnes!« »Vsi ven!« Rezek glas zvona naznani, da se je v Vatikanu začel čas velike samote, ki je potrebna za izpolnitev prevažne naloge kardinalskega zbora.

Zdaj nastopi »ječar konklava« drugič. Kardinal kancler pride iz notranjosti konklava z dvema drugima kardinaloma do velikih vrat Kraljeve dvorane. Ta vrata so še edina zveza konklava z zunanjim svetom. Od zunaj se vratom približa maršal konklava. Pri svitu plamenic izmenjata s kardinalom kanclerjem nekaj besedi, potem se zadnja odprtina v konklave zapre. Kardinal kancler zaklene tri ključavnice na notranji strani vrat, maršal konklava pa tri ključavnice na zunanji strani. En ključ izroči majordomu, druga dva ohrani sam. Pretrgal je vse zveze med knezi v škrlatu tam notri in med zunanjim svetom. Toda njegove službe ni še konec: boriti se mora še proti tisoč zvijačam: paziti mora na sporočila, ki bi jih zunanjost lahko pošiljala v konklave v jedeh, v kruhu. Ugotoviti mora vsako pot sproti, če ni kateri služabnik, ki je ostal v konklavu, le preoblečeni dopisnik te ali one ameriške časopisne agencije...

Kardinalom pošiljajo

hrano od zunaj

v konklave, in sicer trikrat na dan. Kosilo in večerja smeta imeti samo po dve samostojni jedi ter eno sladkarijo. Če pa traja konklave več kakor tri dni, so počasni volivci po določilih cerkvenih konstitucij kaznovani s tem, da smejo jesti samo po dvakrat na dan. Obakrat dobe samo po eno samo jed in sladkarijo. Po obedih se kardinali ponavadi sprehajajo po slovitih Raffaelovih loggiah in se med sabo razgovarjajo. Tu se velikokrat — kadar se konklave ne konča dovolj hitro in v redu — dogovore o skupnem kandidatu. Tu bodoči Petrov naslednik že včasih že večer pred uradno izvolitvijo izve, da so kardinali sklenili izbrati njega in prebije potem v konklavu nedvomno najbolj razburjeno noč svojega življenja.

Čeprav je skrivnost konklava in poteka volitev zavarovana z vsemi zakonitimi določili in z naravnost pretirano natančno skrbjo, vendar svet skoraj o vsakem konklavu prej ali slej izve. Tako je n. pr. konklave in izvolitev Pija X. popisal v svojih spominih francoski kardinal Mathieu, konklave leta 1914, ko je bil izvoljen Benedikt XV. pa belgijski kardinal Mercier.

Zgodovina papeških volitev je pisana, burna, velikokrat pretresljiva, kakor zgodovina Cerkve same. Ta zgodovina pripoveduje, da je

najbolj svojevrsten konklave

bil leta 1286. po smrti papeža Klementa IV. Novega papeža je volilo osemintrideset kardinalov, in sicer v mestu Viterbu. Spletke ob volitvi so bile take, da je konklave trajal trintrideset mesecev. Cerkev je bila dve leti in pol brez poglavarja. Šele naporom svetega Bonaventura se je posrečilo, da so se cerkveni knezi spametovali. Izbrali so najprej šest kandidatov, teh šest je pa potem v ožji volitvi izmed sebe izbralo novega papeža. Bil je to kardinal Teobald Visconti, s papeškim imenom Gregor X. Prvo delo Gregorja X., izvoljenega v tako žalostnih okoliščinah je bilo, da je izdal slovito konstitucijo o konklavu z natančnimi določili o varstvu kardinalske neodvisnosti in o vsem drugem. Gregor X., izvoljen po 33 mesečnem konklavu, je v konstituciji določil tudi, da kardinalom po treh dneh konklava skrčijo hrano na eno samo jed za kosilo in za večerjo. Po nadaljnjih treh dneh pa smejo dobivati samo kruh in vino. Od Gregorja X. dalje zgodovina ne pozna nobenega takega zavlačevanja konklava, da te skrajne odredbe konstitucije niso skoraj nikdar prihajale v poštev. V zadnjem času je n. pr. konklave ob volitvi Benedikta XV. trajal štiri dni, ob volitvi Pija XI. pa 11 dni. Več kakor verjetno je, da tudi konklave 1. marca, katerega čaka ves svet za volitev novega, 267. papeža, ne bo daljši...

Peč, v kateri bodo sežigali po vsakem glasovanju glasovnice. Iz nje bo črni dim naznanjal Rimu in svetu, da je Cerkev še brez vrhovnega pastirja, beli dim pa bo oznanil veselo novico »habemus papam«

Po zadnjih določilih konklave začne 18 dni po papeževi smrti in traja, dokler ni izvoljen njegov naslednik. Sedež konklava je od leta 1455. Rim, a od volitve Leona XIII. dalje volijo papeža v Vatikanu v Sikstinski kapeli. Prej so bile volitve v Lateranu. Letos bo v konklavu 61 kardinalov, 61 njihovih tajnikov in 61 njihovih strežnikov. Dalje bodo v konklavu zakristan, spovednik, trije zdravniki, dva lekarnarja, maršal konklava, garda ter nekaj pomožnega osebja. Vsi ti bodo ves čas konklava ločeni od vsega sveta.

Kuhinja v konklavu, ki bo skrbela za telesne potrebe prebivalcev konklava, je ravno tako preprosta kakor vsi drugi prostori. Nič manj preprosto ni tisto, kar nudi svojim oskrbovancem

Radio

Programi Radio Ljubljana

Četrtek, 23. febr.: 12 Balalajke (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Rad. orkestra — 14 Napovedi — 18 Operetni napevi (plošče) — 18.40 Slovenščina za Slovence (g. dr. R. Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Deset minut zabave — 20 Ura slovenske glasbe (Radij. orkester) — 21 Prenos iz Rima. Verdi: Ernani, opera, v odmoru okrog — 22 Napovedi, poročila.

Petek, 24. febr.: 11 Šolska ura: Korsika in Tunis — potopisne slike iz osebnih doživetij, dialog. Vodi g. N. Pirnat — 12 Po naših logih in gajih (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radij. orkstra — 14 Napovedi — 18 Ženska ura: Delo kmetske gospodinje v zimskih mesecih (ga. Franja Brodar) — 18.20 ramli igrajo (plošče) — 18.40 Francoščina (g. dr. St. Leben) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Veseli zvoki, igra Radij. orkester — 21.10 Sonata: predavanje, g. S. Koporc, klavir gdč. H. Seifert — 22 Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Četrtek, 23. februarja: **Belgrad:** 20. Nar. pesmi — 20.30 Haydnove skladbe — 21.30 Ork. konc. — 22.15 Pevski konc. — **Zagreb:** 20 Belgrad — 21 Rim. — **Praga:** 19.25 Vojaška godba — 20.10 Ork. konc. — 20.40 Igra. — **Sofija:** 19.30 Ork. konc. — **Varšava:** 19 Zab. gl. — 21 Solistični konc. — **Budimpešta:** 19.30 Arije — 20.30 Plošče — 20.50 Petje — 21.15 Klavir — 22 Ork. konc. — 23.20 Jazz. — **Trst-Milan:** 17.15 Vok. konc. — 21. Nar. pesmi — 22 Pianino — 22.30 Operetna gl. — **Rim-Bari:** 21 Verdijeva opera »Ernani«. **Dunaj:** 18.20 Nar. pesmi — 20.10 Igra — 20.40 Brucknerjev godalni kvartet. — **Berlin:** 20.10 Vojaški večer — **Königsberg:** 19 Valčki — 20.10 Simf. konc. — **Vratislava:** 19 Francoske koračnice — 20.10 Ork. konc. — **Monakovo:** 20.10 Opereta »Vojvodinjin tenor«. — **Beromünster:** 19.40 Švicarske koračnice —20.15 Jodlerji — 20.30 Harmonikarji — 21.20 Jodlerji — 21.35 Ork. konc. — **Strasbourg:** 19.30 Lahka gl. — 21.15 Komorni koncert.

Norman Railly Raine: 52

JUNAŠTVA ROBINA HOODA

ZGODOVINSKI ROMAN S SLIKAMI

»Mene se je drznil oropati! Mene, škofa iz Black Cannona!« Zdaj tedaj že niti duhovnik ni več varen v tej deželi pred tem upornikom, ki mu nobena reč ni sveta! Tu pa vse neha! Ta gozd je pravo gnezdo in kotišče razbojniške druhali!«

Jezno je sedel spet nazaj k peči, si dal sezuti čevlje, jih zamenjal s copatami, ki mu jih je bil krčmar nemudoma prinesel, nato pa se je vnovič mračno zagledal v ogenj.

Visoki in močni tujec v meniški halji je pomignil krčmarju, ki je prihitel k njegovi mizi ter se globoko priklonil. Frater ga je vprašal polglasno in tako je krčmar tudi odgovoril:

»Kdo je to?« je vprašal krepki, skrivnostni tujec, pokazal na škofa iz Black Cannona ter si pri tem zakril obraz z robom svoje meniške halje.

»To je škof iz Black Cannona, prijatelj in varovanec princa Ivana brez dežele!« Krčmar se je stisnil čisto k skrivnostnemu tujcu ter mu zašepetal previdno te besede, medtem, ko je imel obraz skrbno in pazljivo obrnjen v smeri proti škofu. Morda bi bil še kaj več pripovedoval temu tujcu o škofu iz Black Cannona, morda bi mu utegnil celo kaj več povedati o princu Ivanu brez dežele. Neko nerazumljivo zaupanje ga je obšlo do tega skrivnostnega neznanca. Njegov glas je bil tako moško prijazen, čvrst in prisrčen, da si je takoj vzbudil krčmarjevo zaupanje. Na prvi pogled si je najbrž ta tujec osvojil pri vsakomur, s komur je stopil v stik, vse simpatije. Neka čudna zaupljiva moč je izhajala iz njega, človek bi se mu utegnil takoj zaupati ne da bi razmišljal. Krčmarja je začelo kar nekaj vleči k njemu. Prav gotovo bi bil tujec, ki ni bil nihče drugi kakor kralj Rihard z Levjim srcem, rade volje poslušal njegovo nadaljnje pripovedovanje, saj je bil dolgo časa v tujini, proč od doma, daleč vstran od Anglije, najprej v daljnjih vzhodnih krajih tam v Sveti deželi, potem pa v težkem ujetništvu. Rad bi bil kaj več zvedel od svojih ljudi, saj v ujetništvu za to ni imel nobene prilike. Pozneje pa, ko je potoval v Anglijo, neznan kakor je bil, tudi ni mogel govoriti z drugim kakor s preprostimi, neukimi ljudmi, tako da je bil prav za prav le slabo obveščen o tem, kaj se godi v njegovem kraljestvu, v Angliji, ki je bila takoj brez njega, svojega pravega gospodarja in vladarja. Gotovo bi bil Rihard z Levjim srcem še poslušal krčmarja, toda zdaj se je nenadoma v to iskreno in zaupno pripovedovanje zadrl surovi, strogi, zapovedovalni glas škofa iz Black Cannona, ki je zavpil nad krčmarja:

»Prinesi nama jedi!« je zavpil in mislil pri teh besedah nase ter na svojega spremljevalca. Krčmar se je kar stresel od strahu, da ne bi razjezil mogočnega gospoda škofa še bolj. Brž je stekel preč od tujca in odhitel iz izbe po jed.

Nekaj časa je zdaj v krčmi vladala popolna tišina. Tujci po vsem videzu niso hoteli začenjati razgovora. Škof iz Black Cannona bi bil najbrž rad spregovoril, pa ni vedel kako bi začel. Obračal se je na svojem stolu, od strani pogledoval k tujcem ter pokašljeval kakor iz zadrege. Končno se je vendarle odločil in spregovoril:

»Dandanašnji že res ni več potovanja, na katerem človeku ne bi grozile najrazličnejše nevarnosti!« Obrnil se je docela k mizi, pri kateri so sedeli tujci, da bi jih na ta način zanesljivo vpletel v pogovor.

»Kaj se mi je zgodilo, premislite! Ti razbojniki so nas napadli iz zasede!« Vedno glasnejše je govoril, glas se mu je kar lomil od ogorčenosti in jeze. Sedel je na stolu ter se nemirno premikal, ko je grel noge ob veselo plapolajočem ognju.

»Kdo?« Ničesar drugega ni z mirnim glasom vprašal visoki frater, ki je še vedno zakrival svoje lice pred škofovim pogledom.

»Kdo?« je ogorčeno zavpil škof kakor bi se čudil temu vprašanju. »Vsekakor morate biti tujci v tej deželi, da me morete sploh kaj takega vprašati! Kdo, kdo neki!«

Rihard z Levjim srcem prikima v znamenje, da ima škof s tem svojim mnenjem prav, škof pa nadaljuje besno in razburjeno. Jeza ga je vedno bolj zdelavala.

»Kdo drugi neki kakor on... Ta znani razbojnik, uskok, plemiški upornik, kolovodja nezadovoljnih Saksoncev, Robin Locksley ki je splošno po deželi znan pod imenom Robin Hood. Sovraži nas Normane, ropa in pleni ubogo normansko ljudstvo pri vsakem koraku, kjer jih le zaloti. Da se samo premakne, že napravi nov zločin. Prav gotovo bi ta brezbožnik oropal tudi princa Ivana brez dežele, če bi ga le dobil tam v sherwoodskih gozdovih... Nihče v vsej Anglij, pri Bogu, ni tako predrzen kakor je ta zoprni saksonski upornik!«

»Že spet Robin Hood, Robin Hood, povsod samo Robin Hood in Robin Hood; kamor človek le pride, ne slišiš skoraj v vsej Angliji drugega imena kakor njegovo!« prekine škofa iz Black Cannona Richard z Levjim srcem, ki pa te besede naslovi bolj na svoje spremljevalce kakor pa na škofa. V njegovem glasu je bilo mnogo osuplosti in začudenja.

»Mar ga ti poznaš?« vpraša prav tako osuplo in začudeno Riharda škof iz Black Cannona. Neki čuden sum mu v tem trenutku bliskovito preleti možgane. V tem hipu se mu zazdi, da je bil ta glas že nekje slišal pred lepim časom seveda. Zazdi se mu tudi, da je bil te ostre oči, ki gledajo izpod meniške kapuce nekoč že videl. Z mnogo večjim zanimanjem se zato zdaj ozre v fratra in v njegove spremljevalce, ki so molče in negibno sedeli okrog mize.

»Slišali smo bili zanj!« mu odgovori Rihard z brezbrižnim mirom in samozavestno. Njegovi spremljevalci se v ta razgovor niso vmešavali. Na mizo so bili naslonili roke, sklonili glave in se zamišljeno zastrmeli predse.

»To se pravi... vi ste tedaj, kakor pravite, v resnici tujci?« vnovič vpraša prišlece škof iz Black Cannona in se ostro zagleda s presunljivimi očmi vanje.

»Da!« mu odgovori Rihard na kratko, in ta kratki »da« se zareže škofu iz Black Cannona v možgane ostro kakor rezilo meča. Dolgo časa je posebni zvok te kratke besede šumel in odmeval po njegovih ušesih; skušal se je na vsak način spomniti, kdaj in kje je že bil ta glas slišal. Mučil se je in napenjal možgane, toda ni se še bil utegnil toliko zbrati, da bi si mogel priklicati v spomin kraj in človeka, ki govori z glasom, ki je temu docela podoben in ki gleda s pogledom, kakršnega ima ta skrivnostni tujec. Radovednost je končno v škofu iz Black Cannona le zmagala. Preveč je bil željan, da bi za vsako ceno zvedel, kdo je tujec, da bi bil mogel krotiti svojo zvedavost. Zato se je v hipu odločil in se zagledal neznanemu tujcu naravnost v obraz. Tujec je to opazil, zato si je skoraj neopazno še nekoliko popravil kapuco in si ž njo zasenčil obraz še bolj kakor prej. Škof iz Black Cannona zdaj kar nenadoma prekine nastalo tišino in drzno vpraša:

»Kdo pa ste vi?«

Vsi štirje so molčali.

»Kako se imenujete?« ponovi škof iz Black Cannona svoje vprašanje ter upre v skrivnostnega tujca svoj presunljivi pogled z izkustvom človeka, ki je bil vse življenje navajen z očmi prodirati v dušo vsakega posameznika, s katerim je le prišel skupaj. Vsakogar je pretehtal in pregledal do kraja s tem svojim prodornim pogledom. In prav tako se je poskusil zdaj zagledati tudi v neznanega tujca. Napel je ušesa kar se je le dalo, sklenil je, da bo poslušal z dvojno pozornostjo, kako govori tujec in da bo na vsak način iz njegovega nadaljnjega govora razpoznal kdaj in kje je bil ta znani glas že slišal in kje je bil že videl te tako čudno znane oči. Vzpodbujala ga je k temu še očitna skrivnostnost, s katero si je neznanec zakrival obraz in se skušal skriti pogledom, zavarovati pred vpraševanjem ter ostati neznan.

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 din. za inozemstvo 25 din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III. Telefon 4001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6.
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čeč. Izdajatelj inž. Jože Sodja. Urednik: Mirko Javornik.